

Korrupciófigyelő

Harmadik jelentés

Készítették:

Döbrentey Dániel, Kapronczay Stefánia, Léderer Sándor, Vincze Orsolya

Szakértői véleményt adott:

Erdélyi Katalin (Átlátszó), Gyükeri Mercédesz (HVG), Reszkető Petra (Budapest Intézet)

Budapest, 2021.

Tartalom

Vizsgált szempontok.....	5
Korrupció és hatalommal visszaélés témakör	5
Jogállamiság témakör.....	5
I. A helyi önkormányzatokat érintő elvonások, (diszkriminatív hatású) támogatások és adóügyi korlátozások	6
a) Az önkormányzati pénzügyekkel kapcsolatos jogalkotás korlátozása, továbbá az iparüzési adóbevételeket érintő intézkedések.....	6
b) Szelektív támogatások az egyes megyei jogú városoknak a kormányzati intézkedések következményeinek kompenzálására; egyes fővárosi kerületek előnyben részesítése	7
c) Célzott támogatások diszkriminatív megvonása és újraosztása	10
d) A fővárost érintő költségvetési döntések és tervek	11
e) Az önkormányzati autonómia csorbitása	12
II. Szelektív gazdaságfejlesztés, mint válságkezelés és kormányközeli szereplőknek kedvező tőkekoncentráció	13
a) A költségvetés átszabása	13
b) Válságkezelés és egyéb támogatások NER-es kedvezményezettekkel.....	15
c) Tőkekoncentráció elősegítése a NER-ben	18
III. Tiszta kezek és átláthatóság a járvány idején: kommunikációs hiányosságok és visszasságok az egészségügyi vészhelyzetben.....	21
A járványügyi adatokkal és általában a járványhoz kapcsolódó kormányzati kommunikációval kapcsolatos ellentmondások és visszasságok, a vakcinák engedélyezése körüli anomáliák	23
a) Adatközlési anomáliák.....	23
b) A járványügyi adatok és dokumentumok nyilvánosságának korlátozott volta	23
c) Közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos visszasságok	24
d) A vakcinaregisztrációval kapcsolatos állami kommunikáció ellentmondásai	25
e) A vakcinák közötti választás lehetőségének kérdésével kapcsolatos kommunikáció.....	26

f)	Egyes vakcinák beszerzésének kérdése	29
IV.	Az elemzett időszak járványügyi jogalkotása	31
V.	A parlamenti ellenőrzés kormányzati ellehetetlenítése, a parlamenti munka akadályozása	33
VI.	Egyetemek privatizációja	34
VII.	Közbeszerzésekre, beszerzésekre vonatkozó szabályozás	38
VIII.	A politikai elit integritása.....	39

A K-Monitor és a TASZ 2020 szeptemberében indította el közös Korrupciófigyelő programját azzal a céllal, hogy háromhavonta kiadott jelentésben értékeljék az állami korrupció, valamint a jogállamiság leépítésére irányuló törekvések alakulását. A jogállam eróziója és a korrupció közpolitikai eszközzé emelése Magyarországon egyszerre, egymással szoros összefüggésben történik, többnyire valamilyen közérdekű cél mögé rejtve. Ez jelenleg a koronavírus okozta válság elleni fellépés. A K-Monitor és a TASZ szervezet célja, hogy saját szakterületeiken szerzett tapasztalataikat egyesítve világítsanak rá a válságkezelés árnyékában zajló korrupciós folyamatokra. A szerteágazó intézkedések hiteles értékelése érdekében egy-egy terület ismert szakértői is kommentálják a jelentést, az ő meglátásaik is megjelennek az elemzésben.

A jelentések egységes módszertan alapján készülnek. Az első jelentés a koronavírus-járvány első szakaszának eseményeit vizsgálta, elsősorban a különleges jogrend alatt zajló jogalkotás eredményeinek értékelésével. Második jelentésünk a járvány második hullámának elejétől követte, ahogy a járvány elleni védekezés, illetve az erre való hivatkozással megtett lépések mellett egyre hangsúlyosabbá vált a 2022-es országgyűlési választásokra való politikai és gazdasági felkészülés.

Harmadik jelentésünk a 2020. decembere és 2021. márciusa közötti időszakot tekinti át.

Bemutatjuk, hogy

- közel egy évvel a járvány kirobbanása után is gyakran esetleges, tervezetlen a járványkezelés, ellentmondásos és átláthatatlan a járvánnyal kapcsolatos kormányzati kommunikáció és adatközlés,
- a kormányzat változatlanul csorbítja az önkormányzatiságot, az elvont és kieső önkormányzati bevételeket szelektíven kompenzálja;
- eközben változatlanul folyik a különféle (gazdasági) szektoroknak a kormányzat számára kedvező irányba állítása, illetve a kormányhoz közel álló körök számára történő vagyonjuttatás;
- fokozott ütemben folytatódik az állam kivonulása a felsőoktatás területéről azáltal, hogy az intézményeket alapítványi fenntartás alá vonják, és ezen alapítványok kuratóriumába nagyrészt a kormányzathoz lojális személyek kerülnek.

A korábbi jelentésekben leírt jelenség, miszerint a kormányzati erők mindenekelőtt a saját politikai és gazdasági befolyásuk növeléséért dolgoznak, csak tovább erősödött, miközben 2021-ben is tízmilliárdokat fordít a kormány propagandisztikus kommunikációra. Ez a kommunikáció alkalmatlan az állampolgárok hatékony tájékoztatására, különösen a koronavírus-járvánnyal összefüggő kérdésekben. A kormány újabb nemzeti konzultációt szentelt a járvány utáni nyitás kérdésének, majd röviddel ezután szigorúbb

lezárásokat, korlátozásokat jelentett be. Mindeközben a rendeleti kormányzással, illetve a hivatali működésén keresztül lehetetlenné tette a járvánnyal és a kormányzati kiadásokkal kapcsolatos adatok megismerését, ezzel is nehezítve a sajtó munkáját.

Hasonló kettősség figyelhető meg a gazdasági válságkezelés területén. A kormány egyrészt jelentős elvonásokkal sújtja az önkormányzatokat, korlátozza az önálló forrásteremtést (például az adóemelések tilalmával), ugyanakkor közpénz-milliárdokkal támogat a jelenlegi helyzetben megkérdőjelezhető beruházásokat (pl. MotoGP pálya építése) és a Fidesz holdudvarához tartozó intézményeket (Mathias Corvinus Collegium). Mindeközben nyilvánosságra kerültek a kormány legfelső köreihez köthető, vitatható körülmények között bekövetkezett vagyonosodással kapcsolatos ügyek (Rogán Antal új családjának utóbb megíúsult földvásárlása, Varga Judit ingatlanügyei) is.

A kormány 11 éves működésének egyik sikertörténete lehetett volna a hálapénz visszaszorítása, felszámolása és az egészségügyben dolgozók bérrendezése. A pozitív intézkedéseket azonban jelentősen beárnyékolja az ezzel kapcsolatos jogalkotást megelőző konzultáció hiánya és a szakmaspecifikus problémák (szülészet, sürgősségi ellátás, háziorvosi rendszer) ignorálása. Az új egészségügyi szolgálati jogviszony miatt az állami szolgálatból távozó több ezer fő az ellátás színvonalának jelentős romlásához vezethet a járvány alatt.

Egyes ágazatok eközben a kormány klientúrájának befolyása alá kerültek. Az érintettek bevonása nélkül folytatódik a felsőoktatás privatizálása: kormányközeli szereplőkkel feltöltött kuratóriumok által vezetett alapítványok válnak az intézmények fenntartóivá. Mindezt a kilencedik Alaptörvény-módosítás is segíti, amely szűkítette a közpénz definícióját. A felsőoktatás mellett szinte észrevétlenül került kormányközeli kezekbe a magyar gázszolgáltatás jelentős része, a bankszektor egy újabb szelete, és folyamatban van az állami koncessziók központosított kiszervezése is. Hasonló folyamatok várhatók az agráriumban és az élelmiszerkereskedelemben is, miután a kormány vidékfejlesztési kormánybizottságot és különösen nagy összegű agrártámogatások kiosztását jelentette be.

A politikai hatalom gazdasági tőkévé transzformálását segítik a közbeszerzések is. Látszólag ugyan az EU-s elvárásoknak próbál eleget tenni a kormány a közbeszerzéseket érintő szabályozás szigorításával, ugyanakkor több ágazatban (informatika, takarítás – őrzés-védelem, közbeszerzési tanácsadás) hatalmas beszerzéseket tervez odaítélni gazdasági szereplők egy szűk körének.

Vizsgált szempontok

Jelentéseinkben visszatérően vizsgálunk előre lefektetett kritériumokat, de mindig reagálunk az aktuális, jelentős eseményekre is. Az állandóság jegyében megfogalmaztuk azt a hat pozitív állítást – két külön, de egymással szorosan összefüggő csoportba sorolva –, melyek érvényesülését visszatérően vizsgáljuk valamennyi jelentésünkben, és minden vizsgált intézkedést e követelmények szerint értékelünk. Az állítások – melyeket sorszámuk szerint feltüntetünk minden elemzett intézkedés és jelenség mellett, aszerint, hogy az adott intézkedés vagy jelenség mely követelményt sérti – az alábbiak.

Korrupció és hatalommal visszaélés témakör

- 1) A kormány nem használhat fel közpénzt saját hatalma megerősítése, megtartása érdekében.
- 2) A kormány nem rendelkezhet a közvagyon felett oly módon, hogy a politikai közösség egy csoportját (pl. helyi önkormányzatok) politikai elköteleződés alapján, vagy autonóm szervezetek autonómiájuk csorbításának céljával hátrányos helyzetbe hozza.
- 3) A kormány nem biztosíthat közpénzből származó forrásokat a vele rokonszenvező (gazdasági) szereplők számára kizárólag e tulajdonságukra tekintettel.

Jogállamiság témakör

- 4) Az államnak kötelessége átláthatóan működni, döntéseiről és azok indokairól a polgárokat tájékoztatni olyan módon, ami a közhatalom ellenőrzését lehetővé teszi számukra.
- 5) A kormány köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a meglévő függetlenség szintjét csökkenti, vagy annak garanciáit aláássa az önkormányzatok és a független állami szervek tekintetében.
- 6) A kormány köteles tartózkodni attól, hogy a jogállami garanciákat és a közpénzek felelős kezelésének követelményét aláássa, különösen válságkezelési célokra hivatkozva.

I. A helyi önkormányzatokat érintő elvonások, (diszkriminatív hatású) támogatások és adóügyi korlátozások

Érintett követelmények sorszáma: 1, 2, 3, 5, 6.

a) Az önkormányzati pénzügyekkel kapcsolatos jogalkotás korlátozása, továbbá az iparűzési adóbevételeket érintő intézkedések

A vizsgált időszakban csúcsosodott ki az önkormányzatokat érintő – hosszú hónapok óta tartó – kormányzati elvonáshullám, mely december végére szinte nyíltan diszkriminatív jellegű lett. Ez minőségi változást jelentett a korábbi állapothoz képest. Az első¹ és a második² Korrupciófigyelő jelentésben is felhívtuk már a figyelmet arra, hogy a kormány milyen eszközökkel szűkíti az önkormányzatok pénzügyi és jogi mozgásterét: egyebek mellett ide tartozik a különleges gazdasági övezetek kialakításának lehetősége, a gépjárműadó központi költségvetésbe irányítása, az ingyenes parkolás elrendelése.

Előző jelentésünkben már beszámoltunk arról, hogy a jó kormányzati kapcsolatokkal rendelkező Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke november elején javasolta az önkormányzatokat illető iparűzési adó befizetésének felfüggesztését. A javaslat ellen akkor az ellenzéki polgármesterek hevesen tiltakoztak, és több kormánypárti városvezető is kételyét, elégedetlenségét fejezte ki. És bár a javaslat megszületésekor a kormány még nem hozott az iparűzési adót közvetlenül érintő döntést, az 535/2020. (XII. 1.) számú kormányrendelettel megtiltották az önkormányzatoknak, hogy a 2021-es évben emeljék a helyi adókat, illetve újakat vessenek ki.³ Ezután a 603/2020. (XII. 18.) Kormányrendelet

---

¹ <https://tasz.hu/a/files/korrupciofigyelo-elso-jelentes.pdf>

² https://tasz.hu/a/img/Korrupciofigyelo_masodik_jelentes.pdf

³ <https://magyar kozlony.hu/dokumentumok/a127e9afc54bdeb9cc99486559bee268773b259a/megtekintes>
<https://24.hu/belfold/2020/12/01/adoemeles-kormany-kozlony-onkormanyzat/>

megtiltotta az önkormányzatoknak, intézményeiknek és cégeiknek azt is, hogy új díjakat vessenek ki és a meglévőket emeljék a következő évben.⁴

Ezen lépések már önmagukban jelentősen korlátozták az önkormányzatok pénzügyi mozgásterét, azonban különös jelentőséget adott nekik a kormány karácsony előtti döntése: a 639/2020. (XII. 22.)

kormányrendeletben megfelezték az iparűzési adót a 2021-es évre a kis- és középvállalkozások számára.⁵ Valójában tehát ezen elvonást készíthették elő az adó- és díjemelést (és újak kivetését) tiltó rendeletek: az önkormányzatoknak így nem maradt eszközük arra, hogy a kieső bevételeket kompenzálják, a kormány pedig biztosra ment azzal, hogy ezen eszközöket már az elvonás bejelentése előtti napokban elvette tőlük. A kormányzati intézkedés súlyát mutatja, hogy az iparűzési adó – a HVG számítása szerint, melyben a 2019-es zárszámadásból indult ki – az önkormányzati szektor adóbevételének 80%-át adja.⁶ Az összeg különösen a nagyobb települések esetén jelentős: a G7 számítása szerint az intézkedés a Fővárosi Önkormányzatot érinti a legsúlyosabban. A főváros mintegy 18%-nyi bevételkieséssel számolhat csak e döntés nyomán.⁷

b) Szelektív támogatások az egyes megyei jogú városoknak a kormányzati intézkedések következményeinek kompenzálására; egyes fővárosi kerületek előnyben részesítése

A fenti intézkedés okozta bevételkiesés miatt a miniszterelnök a 25 ezer fő alatti településeknek kompenzációt ígért,⁸ míg a nagyobbak esetében bejelentette, hogy ezen települések pénzügyi helyzetét

---

⁴ <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/e42e88131ea049d94c43876cfd1dde1536e519f4/megtekintes>
https://hvg.hu/gazdasag/20201219_Ujabb_pofont_osztott_ki_a_kormany_az_onkormanyzatoknak

⁵ Az eredeti rendelet-szöveget ld. Magyar Közlöny, 287. szám, 2020. december 22.
https://hvg.hu/gazdasag/20201219_Itt_vannak_Orban_bejelentesei_felere_csokkentik_az_iparuzesi_adot

⁶ https://hvg.hu/gazdasag/20201222_Kormany_vs_onkormanyzatok_sakkmat

⁷ <https://g7.hu/kozelet/20201222/teljesen-kiszolgaltatotta-teszi-az-ellenzeki-varosokat-orban-viktor-bejelentese/>

⁸ E célból alkották a veszélyhelyzettel összefüggésben a huszonötezer főnél nem nagyobb lakosságú települési önkormányzatok támogatási programjáról szóló 4/2021. (I. 14.) kormányrendeletet, mely elrendeli, hogy az e kategóriába eső települések teljes kieső iparűzési adóbevételüket a központi költségvetésből meg kell téríteni.

„egyenként tekintik át.”⁹ Utóbbi eredménye az lett, hogy a 2005/2020. (XII. 24.) sz.

Kormányhatározatban egyedi, nem címzett támogatást, településenként egységesen 1,38 milliárd forintot biztosítottak valamennyi olyan megyei jogú városnak, melyet kormánypárti polgármester vezet és közgyűlésében kormánypárti többség van.¹⁰ Ide sorolandó Békéscsaba is, mely várost függetlenként induló, de a nagyobbik kormánypárt támogatását is élvező¹¹ polgármester vezet kormánypárti közgyűlési többség mellett.

Ennél alacsonyabb összegű támogatásban részesült Nagykanizsa és Szekszárd, mely településeknek ellenzéki többségű közgyűlése, de kormánypárti polgármestere van. A politikai szándék itt is jól kitapintható: ezen intézkedésnek azonban azért van jelentősége, mert a veszélyhelyzetben a polgármesterek – néhány kivételtől eltekintve – a közgyűlés helyett dönthetnek. Ezen települések esetében tehát – az alacsonyabb támogatási összeg révén – megjelenik az „ellenzéki település” büntetésének szándéka, és a különleges jogrend adta polgármesteri mozgástér kihasználása is.

A „helyzet egyedi áttekintése” nem is burkolt politikai alapú szelekciót jelentett: ez mindenképpen fordulópontnak tekinthető a kormányzat eddigi, önkormányzati költségvetést érintő politikájában, ahol (a gödi különleges gazdasági övezet kivételével) mindeddig csak közvetetten lehetett kimutatni azt, hogy az ellenzéki vezetésű településeket költségvetési eszközökkel kívánja hátrányosabb helyzetbe hozni, mint a kormánypártiakat (kivéve azt a néhány esetet, amikor célzott elvonások történtek).

Az egyes települések közötti összehasonlítást könnyebbé teszi, hogy az intézkedés a településhierarchiában azonos ponton álló városokat érintett, amelyek így homogén csoportot képeznek.

Azon megyei jogú városok közül, amelyet nem kormánypárti polgármester vezet,¹² egyedül Salgótarján jutott *nem címzett* támogatáshoz, és ezen összeg is mindössze 400 millió forint volt. Ez utóbbi felveti azt a gyanút, hogy ez pusztán a közvélemény előtti hivatkozási alap lehet arra, hogy teljes mértékben ellenzéki

---

⁹ <https://magyarnarancs.hu/narancsblog/ha-orban-bosszut-akar-nem-szamitanak-neki-a-sajat-szavazoi-sem-234691>

¹⁰ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20H2005.KOR&dbnum=1>, <https://telex.hu/gazdasag/2020/12/24/fokent-kormanyparti-onkormanyzatok-kaptak-milliardokat-a-karacsonyi-kormanyrendelettel>, <https://24.hu/belfold/2020/12/24/helyi-iparuzesi-ado-fidesz-orban-ellenzek/>

¹¹ <https://444.hu/2019/07/17/ugyanazt-a-jeloltet-tamogatja-fidesz-es-a-jobbik-bekescsaban>

¹² Ezen települések: Dunaújváros, Eger, Érd, Hódmezővásárhely, Miskolc, Pécs, Salgótarján, Szeged, Szombathely, Tatabánya, valamint Budapest.

vezetésű (a polgármestert és a közgyűlési többséget is az ellenzék adja) településnek is juttattak nem címzett támogatást. Ezt erősíti az is, hogy az összes nem címzett, egyedi támogatásban részesített megyei jogú város azonos támogatási összeget kapott Salgótarján kivételével, e tekintetben tehát hátrányos megkülönböztetés érhető tetten, már csak azért is, mert a kormánypárti polgármester által vezetett, ellenben “teljes” támogatási összeget kapó települések között Szekszárd hasonló lélekszámú.

Egyes ellenzéki polgármester és ellenzéki többségű közgyűlés által vezetett települések (Eger, Miskolc) a döntés értelmében célzott, tehát nem szabadon felhasználható támogatásokat kaptak, de ezen összegekkel nem tudják kompenzálni az adóelvonásokból adódó működési költségcsökkenést.

Összefoglalva tehát elmondható, hogy a „teljes” 1,38 milliárd forintos, nem konkrét feladathoz kötött támogatásban kizárólag azon megyei jogú városok részesültek, ahol mind a polgármestert, mint a közgyűlési többséget a kormánypártok adják. Ehhez képest alacsonyabb összeget kapott két kormánypárti polgármester, de ellenzéki többségű közgyűlés által vezetett megyei jogú város. Az ellenzéki polgármester és ellenzéki többségű közgyűlés által vezetett városok közül egyedül Salgótarján részesült nem címzett támogatásban, ez azonban a teljes támogatási összeg kevesebb, mint harmada. A Fővárosi Önkormányzat és hét megyei jogú város semmiféle szabadon felhasználható támogatásban nem részesült a döntés értelmében.

Az alábbi eset pedig jól mutatja, hogy mennyire vette komolyan a kormányzat az egyeztetést a településvezetőkkel: arra a találkozóra, ahol az iparűzési adó megfelezését is bejelentette a miniszterelnök a polgármestereknek, egyedüli ellenzéki településvezetőként Péterffy Attilát, Pécs polgármesterét hívták meg. Azonban a meghívást nem a miniszterelnöktől kapta: mivel Péterffy a Megyei Jogú Városok Szövetségének társelnöke, őt e minőségében értesítette a szervezet elnöke, Szita Károly kaposvári polgármester. Péterffy elmondása szerint bár a találkozó egyeztetésnek volt meghirdetve, semmilyen előkészítő anyagot nem kaptak, ami azt sugallta, hogy a találkozón a polgármesterek bevonása nélkül meghozott döntéseket jelentenek be. Emellett őt elmondása szerint a megbeszélés végeztével kikísértette a miniszterelnök Rogán Antallal, míg a kormánypárti városvezetők a teremben maradtak.¹³

---

¹³ <https://444.hu/2021/01/07/orban-rogannal-kisertette-ki-a-pecsi-polgarmestert>

Az is beszédes, hogy egyes érintett kormánypárti polgármesterek már azelőtt kifejezték az intézkedésekkel kapcsolatos egyetértésüket,¹⁴ hogy az esetleges kompenzáció pontos feltételeit tisztázták volna, vagy legalábbis kevésbé éles kritikát fogalmaztak meg¹⁵.

A történetek jól rámutatnak a kormánynak az önkormányzatokról (és általában a szubszidiaritásról) vallott felfogására.

A kormány végül 2021. február 18-án tárgyalta a Magyar Önkormányzatok Szövetségével (MÖSZ) a kieső bevétel kompenzálásának kérdéséről, azonban a tárgyalásról úgy számoltak be a jelenlévő városvezetők, hogy Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter konkrét ígéretet nem tett azon túl, hogy a kormány március végéig egyenként tárgyal majd az érintettekkel.¹⁶ A főváros és a kerületek először február 25-én egyeztettek a kormánnyal, ahol azonban Karácsony Gergely főpolgármester beszámolója szerint érdemi döntés nem született azon túl, hogy a kormány minden önkormányzattal egyenként fog tárgyalni.¹⁷ Ezt követően a 1079/2021. (II. 27.) kormányhatározat két fővárosi – kormánypárti vezetésű – kerület számára biztosított címzett támogatást, miközben ellenzéki vezetésű kerületek közül egy sem részesült támogatásban.¹⁸

c) Célzott támogatások diszkriminatív megvonása és újraosztása

A fentiekhez hasonló, alig leplezett politikai szempontok húzódhattak meg azon döntés mögött, amikor három, ellenzéki vezetésű fővárosi kerülettől elvonták a számukra korábban megítélt egészségügyi

---

¹⁴ <https://hang.hu/belfold/2020/12/19/a-fideszes-szita-karolynak-tetszik-orban-mentocsomagja/>

¹⁵ <https://telex.hu/gazdasag/2020/12/19/debrecen-polgarmester-papp-laszlo-iparuzesi-ado-ellenezte-cser-palkovics-szekesfehervar>

<https://hang.hu/belfold/2020/12/19/cser-palkovics-biztosan-szukseg-lesz-a-bevetelkiesest-kompenzalo-allami-forrasokra/>

¹⁶

https://hvg.hu/gazdasag/20210217_Az_onkormanyzatok_szerint_Gulyas_Gergely_felhatalmazas_nelkul_targyalt_v_eluk

¹⁷ <https://hang.hu/belfold/2021/02/25/karacsony-eredmenytelen-volt-a-fovaros-es-a-kormany-egyeztetese-a-kompenzacirol/>

¹⁸ <https://telex.hu/belfold/2021/02/28/kormany-tamogatas-budapest-kerulet>

A kormányhatározat szövegét ld. Magyar Közlöny, 31. szám, 2021. február 27.

fejlesztési forrásokat, hogy azokat – szintén egészségügyi célra – kormánypárti vezetésű fővárosi kerületeknek adják át. Erről az év utolsó napján a 2066/2020. (XII. 31.) és 2066/2020. (XII. 31.) sz. kormányhatározatokban döntöttek.¹⁹ A lépés ellen fővárosi ellenzéki politikusok a tiltakozásukat fejezték ki.²⁰ A diszkriminatív szándék tisztán tetten érhető, hiszen az elvonások által érintettek (fővárosi kerületek) összehasonlítható helyzetben vannak, továbbá a fejlesztések elvont forrásait ugyanazon célokra tervezik felhasználni immáron más, kormánypárti vezetésű kerületekben.

d) A fővárost érintő költségvetési döntések és tervek

Szintén politikai motiváció húzódhat meg az agglomerációs közlekedést érintő döntés mögött, mely tovább terheli Budapest költségvetését. A 2055/2020. (XII. 30.) kormányhatározat értelmében 1,8 milliárd forinttal megemelték a Fővárosi Önkormányzat által az agglomerációs közlekedés üzemeltetéséhez fizetendő hozzájárulás összegét 2022 végéig.²¹

Ettől eltérő nagyságrendű pénzüsszeget érint az a kormányzati terv, mely szerint a következő uniós költségvetési ciklusban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból Budapest számára rendelkezésre álló források 80%-át kiemelt beruházások formájában kívánják megvalósítani (ezek mind kormányzati beruházások), és csak a fennmaradó 20% tervezése kapcsán vonnák be a budapesti önkormányzatokat. Ráadásul a felsorolt kiemelt beruházások földrajzilag és tartalmilag szinte kivétel nélkül az atlétikai stadion fejlesztéséhez kapcsolódnak, és olyan választókerületeket érintenek, amelyek a jövő évi országgyűlési választások csataterai is lehetnek.²² Ez azért is különösen fájó, mert az EU 2021-2027-es költségvetési ciklusához tartozó operatív programok és tervek konzultációjának, amelyet az EU-s szabályok kötelezően előírnak, jelenleg is zajlania kellene -- azonban a kormány által közzétett anyagok

---

¹⁹ <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/fb361da4c1f2c7d1cebae95d3e770d020df13e48/megtekintes>

²⁰ <https://merce.hu/2021/01/08/nyilt-levelben-kerik-szamon-kasleren-az-ellenzeki-keruletek-egeszsegugyi-tamogatasainak-megvagasat/>

²¹ <https://telex.hu/belfold/2020/12/31/1-8-milliard-forinttal-megemelte-a-kormany-a-fovaros-hozzajarulasat-az-agglomeracios-kozlekedeshez>

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/146f1997dee9bdc2f9c8692dfde0c4196259e993/megtekintes>

²² <https://444.hu/2021/02/09/budapest-lerohasztasa-a-fovarosnak-jaro-eu-s-tamogatasok-80-szazalekat-a-kormany-akarja-elosztani-foleg-az-atletikai-stadion-kornyekere>

annyira elnagyoltak, hogy azokról legfeljebb általánosságban lehet nyilatkozni. Így az önkormányzatok és a civilek, ha akarnának, se tudnának érdemben véleményt nyilvánítani a tervekről.²³

e) Az önkormányzati autonómia csorbítása

A források megvonása önmagában is súlyosan csorbíthatja az önkormányzatok autonómiáját, ugyanakkor az önkormányzatiság elvének talán legsúlyosabb megsértését még a járvány első hullámában észlelhetjük. Már a legelső korrupciófigyelőben elemeztük azt, hogy a Kormány megalkotta a különleges gazdasági övezet fogalmát, ezáltal lényegében egyetlen tollvonással elvonta Göd városától a Samsung-gyár területét, illetve a gyárral kapcsolatba hozható bevételeit és hatásköreit, és átadta azokat a megyei önkormányzatnak (fontos megjegyezni, hogy míg a helyi önkormányzat ellenzéki, a megyei fideszes többségű). Miközben tehát a gödi lakosoknak semmilyen közvetett vagy közvetlen beleszólásuk sincs a gyárral kapcsolatos ügyekbe, ők viselik az akkumulátorgyárral kapcsolatos összes társadalmi költséget, a zajt és környezetszennyezést. Februárban az alkotmánybíróság úgy döntött, hogy mivel az adott esetben nem kompenzáció nélküli kisajátítás történt, hanem “csupán” egy másik önkormányzatnak delegálták a területtel kapcsolatos hatásköröket és bevételeket, a rendelkezés nem sérti Göd tulajdonjogát és nem ütközik az alaptörvénybe.^{24 25}

---

²³ https://k.blog.hu/2021/02/17/balhe_lesz_ha_a_kormany_nem_konzultal_az_unios_penzekrol

²⁴ <https://orszagszerte.atlatszo.hu/samsung-gyar-a-godieknak-zaj-es-szennyviz-a-kormany-nak-kedves-cegeknek-megbizasok-jutnak/>

²⁵ <https://alkotmanybirosag.hu/dontes/ab-hatarozat-alkotmanyjogi-panasz-elutasitasarol-es-alkotmanyos-kovetelmeny-megallapitasarol>

<https://telex.hu/belfold/2021/02/19/alkotmanybirosag-godi-kulonleges-gazdasagi-ovezet-nem-alaptorveny-ellenes-karacsony-gergely-onkormanyzatok-kompenzalasa>

II. Szelektív gazdaságfejlesztés, mint válságkezelés és kormányközeli szereplőknek kedvező tőkekoncentráció

a) A költségvetés átszabása

Érintett követelmények sorszáma: 4, 6

A szelektív támogatások problémája nem csak az önkormányzatokat érintette. A Kormány ugyanis már tavasszal jelentősen módosította a költségvetést; ennek keretében, ahogy azt már az első Korrupciófigyelő jelentésben bemutattuk, létrehozták a Járványügyi Védekezési és a Gazdaságvédelmi Alapokat, utóbbi eredetileg mintegy 923 milliárd forint keretösszeggel. Fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek az alapoknak a létrehozása indokolható azzal, hogy a pandémia következtében rengeteg új, előre nem látható kiadás jelentkezik. Ugyanakkor az már kevésbé szolgálja a közpénzek átlátható felhasználását, hogy ezekből az alapokból az eredeti keret négyszeresének, azaz 3628 milliárd forintnak átcsoportosításáról (azaz elköltéséről) döntött a kormány év közben. (Mivel az eredeti keret már régen kimerült, ezek az átrendezések praktikusán a hiányt növelték.) Ez az eredetileg tervezett 22 790 milliárdos költségvetési kiadási főösszeg mellett is igen jelentős összeg, amiről a normál költségvetési eljáráson kívül, lényegében ad hoc formában születtek döntések, hiszen a kormányhatározatokból nem volt minden esetben nyilvánvaló, hogy az egyes költségvetési sorok milyen konkrét intézkedéseket takarnak, vagy azok mennyiben szolgálják egyáltalán a járvány gazdasági hatásainak mérséklését. Ez annál is inkább belátható, mert sok esetben olyan beruházásokra, fejlesztésekre (vagy akár fizetésekre is) ezekből az alapokból költöttek, amelyek a korábbi költségvetési dokumentumokban már szerepeltek.

Aki tehát valamennyire követni szeretné, hogy az elmúlt évben hogyan változott meg a költségvetés, az kénytelen a március óta megjelent összes Magyar Közlönyből egyesével kiválogatni azokat a határozatokat, amelyek az egyes átcsoportosításokról döntöttek – bár sokszor ezek sem tartalmazzak részletes érdemi információt, háttérszámításokat. Ilyen számításokat elsősorban a gazdasági újságok készítették, például a HVG vagy az Mfor.

A HVG összeállítása²⁶ szerint a Gazdaságvédelmi Alapból elköltött pénzek maximum negyede szolgálja (közvetve) a gazdaságvédelmet. A becslésnél különös nehézséget jelentett, hogy az egyes összegekről szinte eldönthetetlen, mennyire járultak hozzá ehhez a célhoz. Sok esetben az intézkedések nem feltétlenül a meglévő, piacukat veszített, nehéz helyzetbe került vállalkozások munkahelyeinek bér- vagy egyéb támogatását szolgálták, hanem a kormányközeli elit új beruházásaihoz biztosítottak munkahelyteremtési kedvezményt. Eközben a kormány minden munkahely után járó kedvezményt úgy kommunikál, mintha az közvetlenül a COVID-válságra adott válasz lenne.

Az átcsoportosítások fő kedvezményezettjei részben a különböző, kormányközeli szereplők által megvalósított beruházások, illetve számos sporthoz kapcsolódó létesítményfejlesztés. A sportra átcsoportosított költségek már csak azért is érdekesek, mert erre a területre nem csupán a Gazdaságvédelmi Alapból történt átirányítás, hanem a rendkívüli kormányzati tartalékból, valamint a Központi Maradványelszámolási Alapból is.²⁷ Különösen szembeűnő ez, ha azt vizsgáljuk, hogy míg a 2020-as költségvetésben a sportra (legalább) 140 milliárd forinttal jutott a tervezettnél több forrás, az egészségügyre mindeközben csak 50 milliárd plusz jutott. (Érdekes kiemelni, hogy az egyházak is mintegy 103 milliárd forint átcsoportosítás kedvezményezettjei lettek, ami aligha indokolható a járványhelyzettel.)

A látványsportágak és más, nagy tömeget vonzó események jelentőségét nem csak a költségvetésben ilyen célokra átcsoportosított összegek jelzik, hanem az is, hogy a kormány a második hullám kellős közepén három ilyen projektet is kiemelten közérdekűnek nyilvánított: a kézilabda Európa bajnokságot, a Dubaji Világkiállításon való magyar részvételt és a MotoGP rendezési jogának megszerzését. Ez azt is jelenti, hogy az ezekkel kapcsolatos engedélyezések, szerződések esetében el lehet térni az általános szabályoktól.²⁸

Nem csak azért fontos foglalkozunk a költségvetés átszabásával ebben a jelentésben, mert decemberben váltak véglegessé az adatok, hanem azért is, mert az év legutolsó hónapjában több alkalommal is

---

²⁶ https://hvg.hu/gazdasag/20210119_gazdasagvedelmi_alap_szamok

²⁷ <https://telex.hu/gazdasag/2020/12/15/sport-jarvany-gazdasagfejleszt-es-magyarorszag-kormany-magyar-kozlony>

²⁸ <https://mfor.hu/cikkek/makro/harom-borzasztoan-fontos-ugyet-talalt-a-kormany--ez-most-a-kiemelten-fontos-kozerdek.html>

szokatlanul nagy költségvetési átrendezéseket, önhatamú osztogatásokat vitt véghez a kormány: jutott pluszpénz a Budai Vár felújítására, motorsportra, de kormányzati kommunikációra is.^{29 30}

b) Válságkezelés és egyéb támogatások NER-es kedvezményezettekkel

Érintett követelmények sorszáma: 3, 4, 6

Miközben a fenti intézkedések, átcsoportosítások közül számos nem szolgálta érdemben a járvány negatív gazdasági hatásainak csökkentését, azt láthattuk, hogy az egyes egyedi, válságkezelésként kommunikált támogatásokból is sokkal nagyobb arányban részesülhettek a kormánnyal szoros kapcsolatban álló, NER-hez közeli vállalkozók, cégek vagy akár művészek is.

Ezen belül is kiemelten kell foglalkoznunk a Magyar Turisztikai Ügynökség által folyósított támogatásokkal, az azokat övező botrányok miatt. Még decemberben derült ki, hogy az ügynökség rekordösszegű, összesen mintegy másfél milliárdos támogatást osztott szét a Stílusos Vidéki Éttermiség és a Balatoni Kör nevű érdekképviselői szervezetek tagjainak, amelyeknek egy ismert balatoni borász, Laposa Bence is a vezető tisztségviselője volt – ő mellékesen az Ügynökség tanácsadója. A kedvezményezettek listáját állítólag maga Laposa Bence állította össze. Az összeférhetlenség gyanúját nem csak az veti fel, hogy Laposa a saját cégeivel is maximális összegű támogatást nyert, de az is, hogy az egyedi támogatások lehetőségéről eleve csak azok értesülhettek, akik meghívást kaptak a borásztól egy zártkörű egyeztetésre az MTÜ vezetésével. A hír azért is keltett szélesebb körben megütközést, mert a vendéglátóipari szakma legnagyobb része csak rengeteg adminisztráció után, jókora késedelemmel részesülhetett bármiféle, relatív alacsony összegű állami segítségben. A botrányt követően Laposa lemondott tisztségeiről a Balatoni Körnél, bár egy interjúban később úgy nyilatkozott, hogy nem érzi jogosnak a kritikákat.³¹

---

²⁹ <https://mfor.hu/cikkek/makro/oriasi-rendezgetes-tobb-mint-300-milliard-forint-sorsa-dolt-el-az-ejjel.html>

³⁰ <https://telex.hu/belfold/2020/12/17/gazdasagvedelmi-alap-magyar-kozlony-motorsport-vasut>

³¹ <https://24.hu/kozelet/2021/02/18/laposa-bence-interju-badacsony-magyar-turisztikai-ugynokseg-kisfaludy-program-egyedi-tamogatas/>

Azt is érdemes látni, hogy a nem egyedi, hanem pályázatok során osztott turisztikai támogatások legnagyobb kedvezményezettjei is NER-közeli vállalkozók, így például Mészáros Lőrinc voltak.³² A közzétett adatokat vizsgálva³³ továbbra sem egyértelmű, hogy az MTÜ által folyósított támogatásokat mennyiben tekinthetjük egyáltalán a járvány miatt hozott intézkedéseknek: a pandémia legkomolyabb veszteségét elkönyvelő budapesti turisztikai szektort továbbra is a padlón hagyták. A G7 is összegezte az MTÜ támogatásait: elemzésük arra mutatott rá, hogy a kormánypárti vezetésű önkormányzatok mintegy ötszázszor akkora támogatást nyertek, mint az ellenzékiek,³⁴ de még a határon túli turizmusfejlesztési támogatások kedvezményezettjei is a NER-hez bekötött vállalkozók.³⁵ Az MTÜ mindeközben lényegében saját pénzeként kezeli a közpénzt, ezért történhetett meg, hogy titkos tanácskozásokon döntenek a pályázatok eredményeiről, de az is, hogy a megítélt támogatásokat ömlesztve, kereshetetlenül teszik közzé. A közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatban a NAIH is elmarasztalta az MTÜ-t, amikor az a NAIH felszólítását semmibe véve, egész egyszerűen megtagadta az MTÜ szakmai zsűrije névsorának közzétételét.³⁶

Más szektorokban is talákoztunk szelektív, politikai szempontok szerinti osztogatással: a Nemzeti Kulturális Alapból például mintegy 34 milliós támogatást kapott a KESMA-hoz tartozó Magyar Nemzet főszerkesztőjének „mitoszrekonstrukciós” műve,³⁷ a könnyűzenei kollégium tagjai pedig egyenesen a saját érdekeltségi körükbe tartozó projekteknek juttattak pénzt.³⁸ Más, könnyűzenével kapcsolatos támogatásoknál is történtek furcsaságok: a Petőfi Irodalmi Múzeum szakmai közreműködésével szétosztott, mintegy 1,4 milliárd forintos keretösszegű klubtámogatási pályázaton számos kormánypárti önkormányzat nyert művelődési ház fejlesztésére, ellenzéki vezetésű viszont egy sem. Miközben Laposa

---

³² <https://merce.hu/2021/01/23/kipotolta-az-allam-meszaros-lorinc-szallodalancanak-veszteseges-foglalasait/>

³³ <https://www.valaszonline.hu/2021/02/26/turisztika-tamogatasok-ugynokseg-mtu-guller-zoltan/>

³⁴ <https://g7.hu/kozelet/20210219/a-fideszes-telepulesek-kozel-500-szor-tobb-turisztikai-tamogatast-kaptak-mint-az-ellenzekiek/>

³⁵ https://hvg.hu/360/20210120_Kisfaludy_Program_hataron_tuli_tamogatasok

³⁶ https://naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2021-2095-1.pdf

³⁷ <https://24.hu/kozelet/2021/01/08/toot-hollo-tamas-nka/>

³⁸ <https://telex.hu/kult/2021/01/19/az-nka-konnyuzenei-zsurije-maganak-is-kiosztott-par-millio-forintot>

Bence érdekeltsége ezen a pályázaton is tudott nyerni, számos olyan ismert könnyűzenei koncerthelyszín maradt ki, amik évekre visszamenő referenciával rendelkeznek.³⁹

A jobboldali szellemi műhelyek is jelentős anyagi támogatást kaphattak – közvetve Rogán Antaltól.

A Miniszterelnöki Kabinetiroda 2020 decemberében újabb 3,5 milliárd forinttal támogatta a Batthyány Lajos Alapítványt, amely így már összesen több mint 7 milliárd forint működési támogatásban részesült a Kabinetirodától csak a 2020-as évben. Az Alapítvány legfontosabb tevékenysége a források elosztása különböző jobboldali szellemi műhelyek felé: így részesült az elmúlt években jelentős támogatásban tőlük az Alapjogokért Központ, a Kommentár Alapítvány vagy a Mathias Corvinus Collegiumot fenntartó Tihanyi Alapítvány – bár utóbbi 2020-ban már Mathias Corvinus Collegium Alapítvány néven közvetlenül az államtól részesült különösen jelentős ingyenes vagyonszármazékokban. Fontos megjegyeznünk, hogy a Batthyány Lajos Alapítványra természetesen jóval szűkebb körű közzétételi kötelezettség vonatkozik, mint a Miniszterelnöki Kabinetirodára. Feltételezésünk szerint a nem egyetemi fenntartóként működő közérdekű vagyonszármazékos alapítványok, mint a Batthyány, a Mathias Corvinus Collegium Alapítvány, a Közép-európai Épített Örökség Megőrző Alapítvány és még további két kormányközeli alapítvány leginkább azzal a céllal jutottak sokmilliárdos vagyonhoz, hogy egy esetleges választási vereséget követően is biztosítva legyen a Fidesz szellemi holdudvarának finanszírozása. A folyamatban kiemelt szerepe van az MCC-nek, amely vélhetően Fidesz-közeli agytrösztként működik majd, az elitképzésen túl szerepe lehet a politikai kommunikáció, stratégia és közpolitika-alkotás koordinálásában is.

Több éve vizsgáljuk a köztulajdonban álló gazdasági társaságok támogatási tevékenységét is. Úgy tűnik, a társadalmi felelősségvállalás területén hiányosságokat mutatnak ezen gazdasági társaságok: miközben a járvány miatt még többen kerültek kiszolgáltatott helyzetbe, és számos módon lehetett volna valóban társadalmilag hasznos tevékenységeket támogatni, a Szerencsejáték Zrt. a legnagyobb támogatást például a Miniszterelnökséget vezető miniszter, Rogán Antal ex-feleségének sportrendezvényére juttatta.⁴⁰

A kormány olyan módon is támogatta a hozzá közel álló elitet, hogy különleges szabályokat állapított meg azokra a szektorokra, amelyek teljes egészében a kormányhoz köthető vállalkozók

---

³⁹ <https://telex.hu/kult/2020/12/21/sok-minden-nem-stimmel-az-emmi-klubtamogatasi-palyazataban>

⁴⁰ <https://444.hu/2021/01/17/rogan-cecilia-sportrendezvenyenek-tamogatasara-koltotte-a-legtobbet-az-allami-lottoceg>

kezében vannak – például a vendéglátóipari korlátozások irracionális módon nem vonatkoztak a kaszinókra, miközben azok üzemeltetése semmivel sem tűnik kevésbé kockázatosnak, mint a vendéglátóhelyeké, amelyeket már hónapok óta nem lehet látogatni. A közbeszédben megjelent azon értelemzés, miszerint a szabályozás azért tett kivételt⁴¹ a kaszinókkal, mert az üzemeltetésre vonatkozó koncessziós jogot lényegében verseny nélkül szerezte meg Garancsi István.⁴²

c) Tőkekonzentráció elősegítése a NER-ben

Érintett követelmények sorszáma: 1, 3

A direkt támogatásokon és az egyedi szabályokon kívül a kormány más intézkedései is hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a járványhelyzetben egyre nagyobb tőke koncentrálódjon a kormányhoz közel álló elit kezében.⁴³ Decemberben vált véglegessé, hogy az állam koncessziós körbe vonná a mobilfizetést és a hulladékgazdálkodást is, e rendszerek üzemeltetőjéről nyolc évre határozná a Nemzeti Koncessziós Iroda. A rendszer vesztesei azok az önkormányzatok, akik jelentős összegeket költöttek el eddig különböző mobilfizetési platformok kiépítésére. A piaci szereplők szerint a mesterséges monopólium megteremtése a hulladékgazdálkodás területén belül is leginkább a koncesszió jogosultjának lesz jó. Január 21-én az erről szóló törvényt a tulajdonhoz való jog megsértése miatt megsemmisítette⁴⁴ az alkotmánybíróság, ám azt az Országgyűlés alig több mint egy hónappal később – módosított formában – újra elfogadta.⁴⁵

A koncessziókon kívül az állam nagyberuházásokkal, jelentős összegű közbeszerzésekkel is segítheti a tőke koncentrálódását. Az elmúlt időszakban több olyan szerződésről is értesülhettünk, amelyek alighanem önmagukban is alkalmasak arra, hogy teljes szektorokat rendezzenek át: a kormányzati

---

⁴¹ A 2021. március 4-én bejelentett újabb korlátozó intézkedések végül a kaszinók bezárását is előírták.

⁴² <https://telex.hu/gazdasag/2021/02/24/az-allam-es-a-tovabbra-is-mukodo-kaszinok-erthetetlen-de-kozben-nagyon-is-ertheto>

⁴³ Pl. <https://g7.hu/vallalat/20210216/ha-a-kormany-besegit-meszaros-lorinc-a-pet-palackokon-is-hatalmasat-kaszalhat/>

⁴⁴ <https://444.hu/2021/01/21/elkaszalta-a-hulladektorvenyt-az-alkotmanybirosag>

⁴⁵ 2021. évi II. törvény egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=247763.420871

informatikai beszerzéseket például a jövőben – a hirdetésekhez hasonlóan – központilag fogja a Digitális Kormányzati Ügynökség szervezni, ennek kapcsán január végén mintegy 945 milliárd (azaz csaknem egybillió)⁴⁶ forint értékben írtak ki közbeszerzéseket.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság ugyanebben az időszakban az összes kórház takarítására és őrzésére keresett vállalkozót mintegy 500 milliárd forint értékben⁴⁷ (tény ugyanakkor, hogy e közbeszerzések esetében részekre is lehetett ajánlatot tenni). Bár ennek a közbeszerzésnek még nem hirdették ki az eredményét, viszonylag kevés szereplő van a piacon, aki egymaga képes lehet erre a gigantikus feladatra.

A közbeszerzéseken hagyományosan jól szereplő körök továbbra is sikeresek voltak e téren: a Duna Aszfalt (amely nyáron azzal került a hírekbe, hogy tulajdonosa, Szíjj László vendégül látta a magyar külügyminisztert jachtján), egy nagy volumenű, mintegy 270 milliárd forintos útépítési tendert nyert el,⁴⁸ de Mészáros Lőrinc cégei is 35 milliárdot kaptak különböző útfelújítással kapcsolatos pótmunkákra.⁴⁹ A NER-hez köthető szereplők olyannyira megerősödtek az elmúlt évek tenderein, hogy a lillafüredi kisvasút fejlesztésével kapcsolatos tenderen egymás ellen indult Mészáros Lőrinc öccse, veje és Szíjjártó Péter apjának egykori cége.⁵⁰

Az állami kommunikációra, propagandisztikus tartalmakra költött jelentős összegek is többes célt is szolgálhatnak: amellet, hogy hatékonyan közvetítik a kormány egyoldalú üzenetét, a kifizetések a kormányközeli szereplők vagyonát növelik: a szektoron belül az óriási állami hirdetési megbízások (és keretszerződések) komolyan torzíthatják a versenyt. 2020 utolsó negyedében a szinte monopolhelyzetben lévő Balásy Gyula cégénél újabb 18 milliárdot költött el⁵¹ a Nemzeti Kommunikációs Hivatal (NKOH). A Rogán Antal irányítása alá tartozó NKOH emellet lényegi verseny nélkül kötött majdnem 30 milliárd forint értékű szervezetfejlesztési keretszerződést is két, szinte

---

⁴⁶ <https://telex.hu/gazdasag/2021/01/27/majdnem-egybillio-forintra-ir-ki-kozbeszerzest-a-rogan-fele-digitalis-kormanyzati-ugynokseg>

⁴⁷ <https://blog.atlatszo.hu/2020/12/ev-vegi-gigatender-500-milliardert-oriztetne-es-takarittatna-a-kormany-a-korhazakat/>

⁴⁸ https://hvg.hu/gazdasag/20201218_ner_duna_aszfalt_magyar_kozut

⁴⁹ https://www.napi.hu/magyar_vallalatok/potmunkak-meszaroseknak-harmincot-milliardert.718629.html

⁵⁰ <https://24.hu/fn/gazdasag/2021/02/22/lillafured-kisvasut-meszaros/>

⁵¹ <https://blog.atlatszo.hu/2021/02/18-milliardot-koltott-allami-kampanyokra-a-kormany-2020-utolso-negyedeveben/>

ismeretlen céggel.⁵² A kommunikációs tenderek egy másik nagy (egyenesen Matolcsy György jegybankelnök rokonságához köthető) nyertese Száraz István, akinek cége egyedüli pályázóként nyerte meg az MNB kétmilliárdos kommunikációs tenderét.⁵³ Az is a közelmúltban került nyilvánosságra, hogy mintegy 20 milliárd forint állami hirdetés jelent meg TV2 csoportnál,⁵⁴ míg az RTL-nél csupán 3 milliárd. Figyelembe véve, hogy a két csoport nézettsége és elérése hasonló, vélelmezhető, hogy az állami hirdetések szétosztásánál nem az a szempont dominál, hogy azok elérjék a célközönségüket – sokkal inkább egyfajta bújtatott jutalmazást jelent a TV2 kormánnyal szimpatizáló híradói, és a NER-közeli tulajdonosok számára.

A fentiekén túl a legnagyobb NER-oligarchák újabb jelentős részesedésekre tehetek szert fúziók és felvásárlások segítségével fontos szektorokban.

Az energiaszektorban Mészáros Lőrinc tőzsdei cége, az Opus Global Nyrt. megszerezte Magyarország legnagyobb vezetékes földgázelosztóját, a TIGÁZ-t,⁵⁵ amely az ország területének közel felét látja el földgázzal. Arról már korábban is lehetett hallani, hogy az Opus felvásárolja az eON-tól a Tiszántúli Áramhálózati Zrt-t is.⁵⁶ Mindeközben a Budapesti Erőmű is tulajdonost váltott: a 60 milliárdos árbevételű távhőerőmű (offshore áttéteken keresztül) Habony Árpádhoz közel álló cégéhez kerülhet.^{57 58}

2020 decemberében több éves készülődés után, állami szerepvállalás mellett létrejött Magyarország második legnagyobb bankja, a Magyar Bankholding Zrt., a Takarékcsoport, a Budapest Bank, valamint az MKB integrációjával. A bankban a Takarékcsoporton és az MKB-n keresztül Mészáros Lőrincnek is

---

⁵² <https://blog.atlatszo.hu/2021/01/30-milliardos-keretszerzodes-kotott-a-nemzeti-kommunikacios-hivatal-ke-kis-ceggel/>

⁵³ <https://blog.atlatszo.hu/2020/12/ismet-szaraz-istvan-cege-nyerte-a-magyaremmzeti-bank-ketmilliardos-kommunikacios-tenderet/>

⁵⁴ <https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/onti-a-kormany-a-tv2-csoportra-a-kozpenzt.html>

⁵⁵ <https://forbes.hu/uzlet/a-teljes-tigaz-meszarosekhoz-kerulhet/>
https://hvg.hu/gazdasag/20210312_Meszáros_Lorinc_Tigaz

⁵⁶ <https://www.portfolio.hu/uzlet/20201228/szerzodes-irt-ala-az-opus-az-eon-nal-megveszik-a-titaszt-463324>

⁵⁷ https://hvg.hu/360/202050_vpp_project_beerett_habony_projektje

⁵⁸ https://nepszava.hu/3101694_ner-kozelbe-kerult-budapest-fo-tavhotermeloje

jelentős érdekeltségei vannak. A Bankholding megteremtésével a kormány vélhetően az OTP visszaszorítását próbálja elérni.⁵⁹

III. Tiszta kezek és átláthatóság a járvány idején: kommunikációs hiányosságok és visszasságok az egészségügyi vészhelyzetben

Az utóbbi időszak legjelentősebb korrupciót érintő intézkedése a hálapénz megszüntetése volt. Az intézkedés bevezetése rengeteg feszültséghez vezetett mind az orvosok, mind a páciensek körében, ami nagyon nagy részben abból fakad, hogy a szabályokat lényegében érdemi egyeztetések és a részletszabályok kidolgozása nélkül próbálták lenyomni az érintettek torkán egy egészségügyi vészhelyzet kellős közepén. Ősszel, a járvány második hullámának küszöbén látott hozzá a Kormány az egészségügy teljes átalakításához. Ez a folyamat az elmúlt hónapokban az érintettek bevonását mellőzve folytatódott, amely súlyos következményeket vont magával. A kórházakat az Országos Kórházi Főigazgatóság irányítása alá vonták⁶⁰, januártól minden ötmillió forint feletti kórházi beszerzésről a főigazgatóság fog dönteni. További központosítások keretében számos fővárosi és Pest megyei kórházat is különböző kórházi centrumok alá soroltak. Mindeközben az egészségügyi dolgozóknak március 1-ig kellett volna új szolgálati szerződést kötniük az állami egészségügyben, annak ellenére, hogy számos részletszabály még el sem készült, más kérdések (például az összeférhetlenség) értelmezése pedig egyáltalán nem tisztázódott. Az orvosok az egészségügyi szolgálati jogviszony aláírásával valóban komoly fizetésemeléshez juthatnak, de törvénnyel később bármikor felülírhatóak ezek a szerződések, tehát aki aláírta a szerződést, az sem érezheti magát teljes biztonságban. Sok helyen a bérekkel, ügyeleti díjakkal kapcsolatban is egyéni alkukat kellett kötni.

A változtatások a polgárokat is megosztják: a legnagyobb ellenállás talán a szülészeti hálapénz és orvosfogadás kivezetését érinti, többek között azért, mert itt a páciensek (ti. a kismamák) a hálapénzben látták a garanciát arra, hogy az az orvos kísérije a szülésüket, aki a terhességüket gondozta, és akivel már kialakult a bizalmi viszony. Az ellenállás ebben a körben olyan széles, hogy Gulyás Gergely

---

⁵⁹ <https://infostart.hu/gazdasag/2020/12/16/letrejott-magyarorszag-masodik-legnagyobb-bankcsoportja>

⁶⁰ <https://hang.hu/belfold/2020/12/30/ejjeli-kormanyrendeletekkel-alakitotta-at-a-kormany-az-egeszseguyi-ellatorendszer/>

Miniszterelnökséget vezető miniszter is azt nyilatkozta, hogy fontolgatják olyan megoldás bevezetését, amely szülészeti ellátás esetén valamilyen formában mégis lehetőséget teremtsen orvos fogadására. Erre egyébként a Magyar Orvosi Kamara is tett egy átmeneti javaslatot.^{61 62}

Ennek ellenére úgy tűnik, valóban komoly a kormányzati szándék a hálapénz visszaszorítására, olyannyira, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálaton belül létre is hoztak egy erre szakosodott ötven fős főosztályt, amelynek dolgozói akár fedett módszerekkel is ellenőrizhetik, hogy az orvosok valóban nem fogadnak-e el hálapénzt.^{63 64}

A járvány harmadik hullámának kapujában kérdéses, hogy érdemes volt-e rohamtempóban keresztülvinni a jogviszonyváltással kapcsolatos reformot.

Mára már láthatjuk azt is, hogy hova vezettek a szakértők bevonása nélkül, központosítottan és átláthatatlanul zajló egészségügyi beszerzések, bár továbbra is cseppenként érkeznek az információk a tavaly tavasszal és nyáron vásárolt lélegeztetőgépek ügyével kapcsolatban. Ezen beszerzések nagy részét maga a külügyminiszter intézte úgy, hogy lényegében saját magát mentette fel a közbeszerzési kötelezettség alól. A következőket mindenesetre biztosan tudjuk: egy vállalkozói kör igen jól járt ezekkel a szerződésekkel, az pedig egészen biztosnak tűnik, hogy jelentősen túlvásárolta magát az ország gépekből.⁶⁵ Decemberre az is kiderült, hogy ez a túlvásárlás olyan mértékű, hogy a Kormány most már versenyeztetési eljárás nélkül is ingyenesen túladhathatna a lélegeztetőgőn.⁶⁶

---

⁶¹ <https://www.valaszonline.hu/2021/02/16/szuleszet-halapenz-fogadott-orvosi-rendszer/>

⁶² <https://444.hu/2020/12/17/szerzodessel-tenne-transzparenssebbe-az-orvosfogadast-az-orvosi-kamara-amig-teljesen-felszivodik-a-valasztott-orvosos-szules-igenye>

⁶³ <https://444.hu/2021/01/18/evente-haromszor-ellenorizhetik-az-orvosokat-betartjak-e-a-halapenz-tilalmat>

⁶⁴ https://nepszava.hu/3102687_indulnak-a-korhazi-halapenzrazziak

⁶⁵ <https://444.hu/2021/02/18/mar-azt-sem-arulja-el-a-kormany-hogy-hany-lelegeztetogep-van-raktaron-a-tavaly-vasarolt-16-ezer-darabbol>

⁶⁶ https://hvg.hu/itthon/20201230_versenyeztetes_lelegeztetogep_veszelyhelyzet

A járványügyi adatokkal és általában a járványhoz kapcsolódó kormányzati kommunikációval kapcsolatos ellentmondások és visszasságok, a vakcinák engedélyezése körüli anomáliák

Érintett követelmények sorszáma: 2, 3, 4, 5, 6.

a) Adatközlési anomáliák

A kormányzati szervek mulasztásai, hibái mellett a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) tevékenységével kapcsolatban is felmerült kritika: a KSH ugyanis elmulasztotta az országos halálózásra vonatkozó adatsorok frissítését egy olyan időszakban, amikor a koronavírus okozta halálózások kapcsán egyébként figyelemre méltó adatokat közöltek a járványügyi tájékoztatás keretein belül. Ez a kérdéses időszak (2020. 47. hete) azért keltette fel a sajtó figyelmét, mert bár az előző hetekben jelentős emelkedés volt tapasztalható a járvány miatti halálózásokban, az adatok szerint a 47. héten a halálózás stagnált, noha mind a kórházba kerültek, mind a lélegeztetőgépre helyezett betegek száma emelkedett. A KSH nem válaszolt az ügyet firtató kérdésekre.⁶⁷

b) A járványügyi adatok és dokumentumok nyilvánosságának korlátozott volta

A járványügyi adatokhoz való hozzáférés továbbra sem volt biztosított megfelelően. Jellemző, hogy települési szintre lebontva nincs proaktív adatközlés, ezért a településeket a veszélyhelyzetben irányító polgármesterek jelentős információhiány mellett kénytelenek döntéseket hozni. Egyes településeken közvetett információkból következtetnek a megbetegedettek számára a településvezetők, ami jelentős többletmunkát jelent, de még így sem juthatnak teljesen pontos adatokhoz.⁶⁸ A települési szintű járványügyi adatokat végül február végén sikerült megszereznie a K-Monitornak.⁶⁹

---

⁶⁷ <https://444.hu/2020/12/17/a-ksh-pont-azokat-a-halalozasi-adatokat-nem-frissitette-amik-segitettek-volna-eligazodni-a-jarvany-legrejtelyesebb-heteben>

⁶⁸ <https://megoldas.atlatszo.hu/2020/12/17/koronavirus-alternativ-utakon-jut-helyi-adatokhoz-nehany-ellenzeki-polgarmester/>

⁶⁹ <https://adatujsagiras.atlatszo.hu/2021/02/26/egy-evvel-a-jarvany-megjelenese-utan-elokerultek-a-fertozottek-telepulesszintu-adatai-vegre/>

A mai napig nem hozták nyilvánosságra az oltási tervet sem, sőt, azt a kormányzati szervek tevőlegesen elzárják a nyilvánosság elől. Miután 2020. december 31-én a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) honlapján⁷⁰ nyilvánosságra hoztak egy az oltási terv kivonataként értelmezhető dokumentumot, Szél Bernadett országgyűlési képviselő közérdekű adatigényléssel fordult az országos tisztifőorvoshoz, miután egy miniszterelnöki nyilatkozat ellenmondásba keveredett a nyilvánosságra került kivonattal. A képviselő nem jutott hozzá az adatokhoz, azt az adatkezelő döntést megalapozó és így titkos adatnak minősítette. Korábban Ujhelyi István európai parlamenti képviselő adatigényléseit utasította el az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Miniszterelnökség, mindketten adatkezelői minőségük hiánya miatt.⁷¹ Az oltási sorrendet meghatározó dokumentum végül február elején jelent meg a sajtóban, de a kormányzat ezt a mai napig nem mutatta be hivatalosan.⁷²

A fenti állítások súlyának érzékeltetésére feltétlenül szükséges nemzetközi kitekintést tenni. Ebből világossá válik, hogy Európában közel sem általános az a hazánkra jellemző állapot, miszerint a járványügyi adatokról és tudnivalókról a kormányzat a közvéleményt igen korlátozottan tájékoztatja. Számos országban teljes terjedelmében nyilvános az oltási terv⁷³; de a proaktív és kérésre megvalósuló kormányzati tájékoztatás terén is számtalan, a hazainál progresszívebb és az átláthatóság megteremtését jobban elősegítő megoldást láthatunk a térségünkben is.⁷⁴

c) Közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos visszasságok

A közérdekű adatigénylések teljesítésére rendelkezésre álló határidő jelentős meghosszabbításának (a korábbi 15+15 nap helyett akár 90 nap is rendelkezésre áll a teljesítésre) következményei Szél Bernadett országgyűlési képviselő egyik adatigénylésével kapcsolatban mutatkoztak meg látványosan. A képviselő a maximális határidő elteltével, 90 nap után kapta meg a kért adatokat, azok addigra teljes mértékben

---

⁷⁰ <https://www.nnk.gov.hu/index.php/koronavirus-tajekoztato/932-a-covid-19-vedooltasra-jelentkezesi-hely-az-egeszsegugyi-es-egeszsegugyben-dolgozok-szamara>

⁷¹ https://hvg.hu/itthon/20210129_szel_bernadett_muller_cecilia_oltasi_terv

⁷² <https://444.hu/2021/02/05/nezze-meg-mennyien-vannak-on-elott-az-oltasi-tervben>

⁷³ <https://www.szabadeuropa.hu/a/oltasi-tervek-europaban/31036421.html>

⁷⁴

https://hvg.hu/itthon/20210124_Nem_jellemzo_Europaban_a_magyar_kormanyzati_titkolozas_a_jarvannyal_kapcsolatban

elavultak, irrelevánsak voltak, mivel az adatigénylés a szociális intézményeket érintő pillanatnyi járványhelyzetre vonatkozott.⁷⁵ Nyilvánvaló, hogy az adatigénylések teljesítése időbe telik az adatkezelők részéről, azonban a példa azt mutatja, hogy a határidő ilyen mértékű meghosszabbítása a jogintézmény kiürítéséhez vezet.

d) A vakcinaregisztrációval kapcsolatos állami kommunikáció ellentmondásai

2020. december 8-án jelentette be az Operatív Törzs, hogy egy erre a célra szolgáló honlapon elindult a regisztráció a koronavírus elleni védőoltásokra.⁷⁶ A regisztrációs honlapon található információk számos polgárban vetettek fel elsősorban adatvédelmi, adatkezelési⁷⁷ kérdéseket: többek között azt, hogy milyen megfontolásból válik adatkezelővé a Rogán Antal vezette, a kormányzati kommunikációért felelős, a Nemzeti Konzultációkat is szervező Miniszterelnöki Kabinetiroda,⁷⁸ amikor ezen minisztérium hatáskörébe nem tartozik semmilyen egészségügyel kapcsolatos feladat ellátása. Erre a kérdésre még az sem adott megnyugtató választ, hogy az adatokat a Kabinetiroda továbbítja a Nemzeti Népegészségügyi Központnak, és a honlapon kifejezetten bele kell egyezni abba, hogy a kormány a jövőben kapcsolatban maradjon a vakcinát igénylő állampolgárral.

A kormányzat azonban nem jelölte meg egyértelműen, hogy mire szolgál a regisztráció.

A káoszt fokozta, hogy ezen megszólalások a közigazgatás számos szintjéről és szereplőjétől érkeztek: megszólalt az Operatív Törzs, az ügyben hatáskörrel nem rendelkező Gulyás Gergely és Rogán Antal miniszterek, Dömötör Csaba államtitkár, és a fővárosi tisztifőorvos helyettese is.

A regisztráció funkcióját illetően

- Müller Cecíliától elhangzott az “igényfelmérés” kifejezés (ami különösen annak tükrében érthetetlen, hogy Magyarország csak a nyugati vakcinákból közel a teljes lakosság beoltására

---

⁷⁵ https://hvg.hu/itthon/20210215_muller_cecilia_szel_bernadett

⁷⁶ <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/orszagos-tisztifoorvos-elindult-regisztracio-vedooltasra>

⁷⁷ <https://www.facebook.com/atasz/posts/10164399128930234>

<https://telex.hu/koronavirus/2020/12/08/problemas-a-vakcinas-kormanyzati-oldal-adatkezelese>

⁷⁸ <https://444.hu/2020/12/08/aki-regisztral-oltasra-az-uj-kormanyzati-vakcinaoldalon-az-rogan-antaleknak-adja-meg-az-adatait>

elendő kontingenst kötött le⁷⁹ a regisztráció indulásának napja előtt, tehát a beszerzést nem befolyásolhatja egy hasonló igényfelmérés eredménye),

- Rogán Antal szerint a regisztráció egyfajta sorrendiséget határoz meg,⁸⁰
- Gulyás Gergely az országos tisztifőorvoshoz hasonlóan igényfelmérést említett, de ehhez hozzátette, hogy aki részesülni szeretne az oltásban, az regisztráljon,⁸¹
- Dömötör Csaba államtitkár abban jelölte meg a regisztráció funkcióját, hogy így mindenki értesülhet a legfrissebb információkról, és arról, hogy mikor kerül sor az oltásra;⁸²
- míg a fővárosi tisztifőorvos-helyettes szerint a regisztráció kötelező annak, aki oltáshoz szeretne jutni, tehát aki nem regisztrál, az nem kaphat oltást,⁸³
- végül Rétvári Bence, az EMMI államtitkára az Országgyűlésben képviselői kérdésre olyan választ adott, melyben egyszerre utalt igényfelmérésre, az oltási szándék jelzésére, valamint a regisztráltak oltási időpontjáról való tájékoztatásra.⁸⁴

Könnyű belátni, hogy ilyen kommunikációs környezetben az állampolgárok nem tudnak kellően tájékozott döntést hozni a regisztrációról, és a kormányba, illetve annak járványkezelési kompetenciájába vetett bizalmuk is gyengül.

e) A vakcinák közötti választás lehetőségének kérdésével kapcsolatos kommunikáció visszásságai

Hasonlóan kaotikus volt a kormányzati kommunikáció az oltások választhatóságával kapcsolatban. A közbeszédben elsősorban onnantól kezdve jelent meg az oltások választhatóságával kapcsolatos dilemma, hogy a kormányzati szándékok valóssá váltak a kínai és orosz vakcina beszerzésére: a felmérések szerint a magyar polgárok kisebb része oltatná be magát az orosz vakcinával, még ennél is kisebb azok aránya,

---

⁷⁹ <https://24.hu/belfold/2020/12/08/operativ-torz-s-muller-cecilia-17-5-millio-vakcina/>

⁸⁰ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20201214/rogan-antal-aki-nem-regisztral-az-oltasra-hatrebb-kerul-a-sorban-461616>

⁸¹ https://hvg.hu/itthon/20201211_vedooltas_regisztracio_kormanyzati_kommunikacio

⁸² https://hvg.hu/itthon/20201211_vedooltas_regisztracio_kormanyzati_kommunikacio

⁸³ https://hvg.hu/itthon/20210109_Aki_nem_regisztral_nem_kap_oltast

⁸⁴ <https://444.hu/2021/02/04/kell-regisztralni-az-oltashoz-szukseges-de-nem-feltetel>

akik a kínai oltóanyagot választanák, de az oltást általában elutasítók aránya is viszonylag magas volt még ősz végén – tél elején. Azok közül, akik élnének az oltással, a legtöbben a német-amerikai fejlesztésűt választanák.⁸⁵

2020. október 30-án a miniszterelnök a következőket mondta a kérdésről a közrádióban: “Könnyen lehetséges, hogy elő tudjuk idézni azt az állapotot, hogy valamikor tavasszal nem egy, hanem kettő vagy három fajta vakcina is lesz Magyarországon, és ki miben bízunk, tud választani abból, hogy ha be akarja magát oltatni, akkor melyiket kérje.”⁸⁶

A vakcina-regisztráció megkezdésekor Müller Cecília elmondta, hogy a vakcinák közül nem lehet választani.⁸⁷ Néhány órával később a Koronavírus-sajtóközpont közleményt adott ki, melyben kifejtették, hogy “Változatlanul bízunk abban, hogy jövő tavasszal ott tartunk majd, hogy minden, Magyarország által megrendelt külföldi vakcina rendelkezésre fog állni és akár többféle, a hatóság által is engedélyezett vakcina is lesz nagy mennyiségben, amikből akkor majd akár választani is lehet”.⁸⁸ A Koronavírus Sajtóközpont ezt követően álhírek terjesztésével vádolta azon sajtótermékeket, amelyek Müller Cecília szavait úgy interpretálták, miszerint nem lehet választani az oltások közül⁸⁹ – az érvelés lényege az volt, hogy egyelőre egyetlen vakcina sem kapott engedélyt, és így nem is lehetséges azok közül választani. Józan ésszel belátható azonban, hogy egyetlen polgár sem akarta a hatósági engedélyezés szerepét maga átvenni, hanem a későbbiek során engedélyezett vakcinák közül választás lehetősége foglalkoztatta a közvéleményt és az újságírókat.

---

⁸⁵ <https://www.ideaintezet.hu/hu/hirek-aktualis/47/a-magyarok-tobb-mint-harmada-nem-oltatna-be-magat-a-koronavirus-elleni-vakcinaval>

https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/vakcina-idea-kozvelemenyt-kutatas-orosz-amerikai-nemet-oltas-partallas.719362.html

⁸⁶ <http://www.miniszterelnok.hu/orban-viktor-a-kossuth-radio-jo-reggelt-magyarorszag-cimu-musoraban-25/>

⁸⁷ <https://24.hu/belfold/2020/12/08/operativ-torzs-muller-cecilia-17-5-millio-vakcina/>

⁸⁸ <https://24.hu/belfold/2020/12/08/koronavirus-vakcina-valasztas/>

⁸⁹

https://hvg.hu/itthon/20201208_Utolag_probalja_Muller_Cecilia_szavait_magyarazni_a_Koronavirus_Sajtokozpont
<https://444.hu/2020/12/08/a-kormanyzati-koronahonlap-szerint-alhirt-terjesztettunk-azzal-hogy-leirtuk-ugyanazt-amit-ok>

Gulyás Gergely miniszter a január 21-i kormányinfón azt mondta, hogy ha valaki nem bízik az adott vakcinában, úgy választhat másikat.⁹⁰

Orbán Viktor miniszterelnök február 5-én úgy nyilatkozott, hogy csak az oltóponton tudják majd meg az oltást igénylők, hogy milyen típusú vakcinát kapnak, és aki erre nem tart igényt, az “a sor végére megy”, és majd értesítik, amint elérhető lesz az általa preferált oltóanyag.⁹¹

A miniszterelnök által mondottakat február 6-án cáfolta az Emberi Erőforrások Minisztériuma: elmondták, hogy a rendelkezésre álló vakcináról előzetes értesítést küldenek, és később újra értesítik az igénylőt, amennyiben éppen nem áll rendelkezésre a preferált oltóanyag.⁹²

Müller Cecília országos tisztifőorvos február 7-i nyilatkozata szerint az, hogy mely vakcinát részesítik előnyben az adott személy beoltásánál, kizárólag az oltóorvos döntése.⁹³

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter február 11-én a fentiekre reagálva azt mondta, hogy “ellentmondás esetén a miniszterelnök szava a mérvadó”, de véleménye szerint nem volt ellentmondás, mert “teljes bizonyossággal” csak az oltóponton derül ki, hogy milyen vakcina áll rendelkezésre.⁹⁴

Február 15-én végül György István területi közigazgatásért felelős államtitkár azt mondta, hogy az oltóhelyen nem lehet választani az oltóanyagok közül; időben tájékoztatják az érintetteket a rendelkezésre álló vakcináról, és aki nem fogadja el az éppen rendelkezésre állót, nem esik ki a rendszerből, de várnia kell, amíg nem lesz olyan vakcina, amellyel beoltatná magát.⁹⁵ Ezzel lényegében az EMMI álláspontját erősítette meg.

---

⁹⁰ https://hvg.hu/itthon/20210121_kormanyinfo20210121

⁹¹ <https://hu.euronews.com/2021/02/05/orban-a-sor-vegere-megy-aki-nem-keri-az-eppen-elerheto-vakcinat>

⁹² <https://hang.hu/belfold/2021/02/06/az-emmi-meghazudtolta-orbant/>

⁹³ <https://444.hu/2021/02/07/muller-cecilia-szerint-kizarolag-orvosi-javaslatra-lehet-elonyben-reszesiti-az-egyik-vakcinat-a-masikkal-szemben>

⁹⁴ https://hvg.hu/itthon/20210211_Gulyas_Ellentmondas_eseten_Orbannak_van_igaza

⁹⁵ <https://telex.hu/koronavirus/2021/02/15/operativ-torzs-tajekoztato-01-15>

f) Egyes vakcinák beszerzésének kérdése

Január 14-én Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter bejelentette, hogy a kormány megállapodott a kínai Sinopharm által előállított vakcina szállításáról.⁹⁶ Figyelemreméltó, hogy az oltóanyag ekkor még nem volt engedélyezve Magyarországon. A miniszterelnök január 15-i rádióinterjújában többször utalt arra, hogy Magyarországnak lehetősége van akár nagy mennyiségű kínai vakcina beszerzésére is, aminek alkalmazása jelentősen előbbre hozná a kívánt átoltottság elérésének időpontját, ehhez azonban a gyógyszer-engedélyezéssel foglalkozó hatóságoknak gyors döntést kell hozniuk a vakcina hazai engedélyezéséről. Ez utóbbira hamarosan sor került és elindult a Kínából származó oltóanyag Magyarországra szállítása és felhasználása.

Hosszú ideig nem volt ismert a “keleti” (orosz és kínai) vakcinák beszerzési ára, továbbá a kínai vakcina engedélye sem.⁹⁷ A beszerzési ár mielőbbi megismerhetősége azért lett volna fontos, mert február 25-én fény derült arra, hogy a kormány csak a közös európai uniós kontingens felét kötötte le a Moderna oltóanyagából.⁹⁸ Erre a miniszterelnök előbb ellentmondásosan reagált⁹⁹, majd a kormány azzal indokolta a lépést, hogy a Moderna oltóanyaga hatásmechanizmusában megegyezik a Pfizer vakcinájával, azonban a szállítási feltételei kedvezőtlenebbek és magasabb az ára.¹⁰⁰

A relatíve magasabb árra hivatkozás annak tükrében figyelemreméltó, hogy február 11-én Gulyás Gergely – miután utalt arra, hogy a kínai oltóanyag jelentősen drágább az orosznál – kifejtette, hogy *“az ár másodlagos, mert tavaly a járvány naponta 12 milliárdos kárt okozott a gazdaságnak. Ezért bármilyen drágán is veszünk vakcinát, a józan ész határain belül, összességében még mindig olcsóbb, ha ma tudunk drágább vakcinával oltani, mint esetleg egy hónap múlva egy olcsóbbal.”*¹⁰¹

---

⁹⁶ <https://24.hu/belfold/2021/01/14/koronavirus-kormanyinfo-oltoanyag-gulyas-a-kormany-megallapodott-egy-kinai-vakcina-szallitasarol/>

⁹⁷ <https://444.hu/2021/02/11/50-milliard-forintban-kerulhetett-a-kinai-vakcina>
<https://444.hu/2021/02/19/hiaba-kertuk-ki-a-kinai-vakcina-szerzodeset-lepattantunk-a-kulugyrol>

⁹⁸ <https://telex.hu/koronavirus/2021/02/25/moderna-vakcina-eu-brusszel-izrael>

⁹⁹ <https://telex.hu/koronavirus/2021/02/26/orban-viktor-moderna-vakcina-oltas-lekotott-mennyiseg-izrael>

¹⁰⁰ <https://telex.hu/koronavirus/2021/02/27/moderna-vakcina-rendeles-kormany>

¹⁰¹ <https://444.hu/2021/02/11/50-milliard-forintban-kerulhetett-a-kinai-vakcina>

Az Átlátszó közérdekű adatigényléseket nyújtott be a kínai és orosz vakcinaszervezők megismerése érdekében, azonban mind a Külügyminisztérium, mind a Miniszterelnökség azt válaszolta, hogy nem minősülnek adatkezelőnek; azt azonban nem árulták el, hogy mely szerv kezeli az adatokat.¹⁰² Végül a kormány – pontosabban Gulyás Gergely miniszter – 2021. március 11-én nyilvánosságra hozta¹⁰³ a szerződéseket, melyekből kiderült, hogy az orosz vakcinára vonatkozó szerződés a magyar fél részére előnytelen rendelkezéseket tartalmaz¹⁰⁴, illetve fény derült a konkrét beszerzési árakra is a keleti vakcinák kapcsán: eszerint a Sinopharm oltóanyagából két adag 63 euróba (23 000 forintba), míg a Szputnyik V szérum két adagja 17 euróba (6200 forintba) kerül.

Ezeket az adatokat érdemes összevetni az EU közös beszerzéséből származó vakcinák árával, melyek 2020 decemberében váltak ismertté¹⁰⁵. A hazánk által is lekötött vakcinák közül a legolcsóbb az AstraZeneca készítménye, melyből egy adag 1,78 euró (650 Forint), ezt követi az egy dóziszú Johnson & Johnson vakcina, melynek ára 8,50 dollár (2600 Forint), majd következik a Pfizer-Biontech oltóanyaga 12 euró/adag (4400 Forint) áron és a Moderna széruma 18 dolláros (5500 Forint) áron.

Világosan látható, hogy a Moderna oltóanyagának árával kapcsolatos kormányzati állítás teljesen valótlan, a vakcina két adagjának ára 11000 forint, ami a kínai vakcina árának kevesebb, mint a fele.

A közzétett szerződésekből kapott nyilvánosságot az a tény is, hogy a kínai vakcinák beszerzésére az állam egy zavaros háttérű céggel¹⁰⁶ kötött szerződést, melyet kapcsolatba lehet hozni egy olyan céggel is, mely már a 2020-as lélegeztetőgép-beszerzéseknek is hasznélvezője volt. Ráadásul a közvetítő cég közbeiktatása is indokolatlannak tűnik a konkrét ügylet kapcsán. A cég korábban

---

¹⁰² <https://blog.atlatszo.hu/2021/03/a-kulugyminiszteriumtol-es-a-miniszterelnoksegtol-sem-kaptuk-meg-a-kinai-es-az-orosz-vakcinak-beszerzeserol-szolo-szerzodeseket/>

¹⁰³ https://hvg.hu/itthon/20210311_Kormanyinfo_gulyas

¹⁰⁴ <https://444.hu/2021/03/11/orosz-vakcinaszervezes-teljesen-egyoldalul-szerzodest-irt-ala-a-kormany>

¹⁰⁵ https://hvg.hu/kkv/20201218_Veletlenu_kiderultek_a_vakcinak_arai

¹⁰⁶ <https://atlatszo.hu/2021/03/13/szinjatek-lehetett-a-kinai-vakcinat-beszerzo-zavaros-hatteru-magyar-ceg-tulajdonosváltasa/>

hasonló feladatot nem végzett, és a kínai oltóanyag beszerzéséből származó árbevétele jelentősen meghaladja a teljes eddigi létezése során produkált árbevételt.¹⁰⁷

Fontos kiemelni, hogy az orosz és a kínai vakcinák beszerzésére vonatkozó szerződéseket Gulyás Gergely kancelláriaminiszter a Facebook-oldalán tette közzé, ami nem tekinthető hivatalos kommunikációs felületnek. A kormány honlapján a dokumentumok nem szerepelnek, pedig átláthatósági szempontból, és a nyilvánosság tájékoztatása miatt ott is elérhetőnek kéne lenniük. Az utóbbi hónapokban azonban egyre sűrűbben fordul elő, hogy a különböző kormánytagok a Facebookot használják hivatalos információk közlésére, például Orbán Viktor miniszterelnök is ott jelentett be több járványügyi intézkedést.¹⁰⁸

IV. Az elemzett időszak járványügyi jogalkotása

A vizsgált időszak pozitívuma – kizárólag jogbiztonsági szempontból, nem az intézkedések tartalmi oldaláról vizsgálva –, hogy a kormány nem változtatott érdemben a november eleje óta hatályban lévő járványügyi korlátozó intézkedéseken, ezáltal a polgárok számára kiszámíthatóbbak voltak az életüket alapvetően meghatározó szabályok, ami elősegíti az eredményesebb védekezést.

Emellett azonban súlyos jogállamisági problémát jelentett a veszélyhelyzet ismételt elrendelésének módja. A kormány előbb a 26/2021. (I. 29.) kormányrendeletben megszüntette, majd a 27/2021. (I. 29.) kormányrendeletben újra kihirdette a veszélyhelyzetet.¹⁰⁹ Ezzel 15 napot nyert, hogy megkapja az Országgyűlés felhatalmazását arra a törvényjavaslatra, melyben a veszélyhelyzeti rendeletek hatályának meghosszabbítását kérte. Ennek háttere, hogy a veszélyhelyzeti rendeletek az Alaptörvény szerint akkor maradhatnak hatályban 15 napon túl, ha az Országgyűlés rendszeres időközönként, érdemben felülvizsgált felhatalmazást ad erre. Az előző felhatalmazási törvény február 8-án hatályát veszítette, így azt követően hatályukat veszítették volna a kormány korlátozásokat előíró rendeletei. A kormány által január 29-én benyújtott felhatalmazási törvényjavaslatot legkorábban február 22-én fogadhatták el – a fenti lépések nélkül tehát minden veszélyhelyzeti korlátozás megszűnt volna két hétre. Ezt elkerülendő

---

¹⁰⁷ <https://g7.hu/kozelet/20210312/osszeer-a-kinai-vaksinabiznisz-es-a-botranynos-lelegeztetogep-beszerzes/>

¹⁰⁸ <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/orban-viktor-bejelentese-varhato-legujabb-vedelmi-intezkedesekrol>

¹⁰⁹ <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/28c8fa79774dad86dc190b98f495bf97bd449920/megtekintes>

döntött úgy a kormány, hogy színleg megszünteti a veszélyhelyzetet és rögtön elrendel egy újabbat, így 15 napot nyert arra, hogy az Országgyűlés felhatalmazását megszerezze.¹¹⁰

Legalább három fontos kivétel említhető továbbá, amikor a járványügyi szabályok megalkotására kifogásolható módon került sor:

- A kormánypárti politikusok a karácsonyi időszak előtt többször utaltak arra,¹¹¹ hogy legalább Szenteste lazítás várható a kijárási tilalomban, az erről szóló rendelet megalkotására azonban egészen december 21-ig kellett várni.¹¹² Tény ugyanakkor, hogy az időzítés javulást mutatott az előző vizsgált időszak hasonló rendelkezéseinek bejelentési időpontjához képest, illetve, hogy a gyorsan változó járványhelyzetben nehézséget jelent a hasonló kivételszabályok időzítése.
- Egy másik intézkedés az idősök vásárlási sávjának megszüntetése volt.¹¹³ Az eset kiválóan mutat rá arra, hogy milyen következményekkel jár az érdemi egyeztetés elmaradása egy olyan szabályozás esetében, ami sokféle társadalmi csoportot érint – utóbbira már utaltunk előző jelentésünkben. A gyors felfüggesztés véleményünk szerint ennek tudható be: az intézkedés három hétig sem volt hatályban.
- Végül, a kormány váratlanul gyorsan reagált – szigorító jogalkotással – arra a hírre, hogy több vendéglátóhely azt tervezte, 2021. február 1-én a korlátozások ellenére kinyit,¹¹⁴ és helyben szolgálja ki a vendégeit. Ezzel összefüggésben január 31-re – az általános gyülekezési tilalom ellenére – tüntetést is szerveztek a budapesti Hősök terére.¹¹⁵ A 28/2021. (I. 29.) kormányrendelet

---

¹¹⁰ <https://tasz.hu/cikkek/a-kormany-nak-csak-diszlet-a-parlament-amikor-a-jogainkat-korlatozo-veszelyhelyzettel-kell-donteni>

¹¹¹ <https://infostart.hu/belfold/2020/12/03/uj-bejelentesekkel-erkezik-a-kormany-percrol-percre>

¹¹² A kormányrendelet eredeti szövegét ld. Magyar Közlöny, 284, szám, 2020. december 21.

¹¹³ <https://hang.hu/belfold/2020/12/10/novak-katalin-az-idosek-savjanak-felfuggeszteset-javasoljuk/>
<https://telex.hu/koronavirus/2020/12/10/a-kereskedok-az-idosek-vasarlas-savjanak-felfuggeszteset-kerik-a-kormany-ujra-targyal-az-idosugyi-tanaccsal>

¹¹⁴ https://azonnali.hu/cikk/20210125_-nem-birjuk-mar-tovabb-mondja-az-egyik-februar-1-jen-nyitassal-tiltakozo-hely-tulajdonosa

¹¹⁵ <https://hang.hu/belfold/2021/01/31/mar-ott-vannak-a-hosok-teren-a-vendeglatas-ujranyitasat-szorgalmazok/>

számos, a vendéglátóhelyeket érintő szigorító intézkedést vezetett be: többek között megemelték a kiszabható pénzbírság és a bezárás maximális időtartamát.¹¹⁶

V. A parlamenti ellenőrzés kormányzati ellehetetlenítése, a parlamenti munka akadályozása

Érintett követelmények sorszáma: 4, 5.

A kormánypártok továbbra is ellehetetlenítették a parlamenti munkát azokban az esetekben, amikor az ellenzéki oldal lépett fel kezdeményezőleg.

2020. december 15-én a kormánypárti képviselők ismételten távolmaradtak arról a Népjelölési bizottsági ülésről, melyen ellenzéki kezdeményezésre a koronavírus-járvány okozta szociális válságot enyhítő intézkedésekről, továbbá az egészségügyi dolgozók elismerését szolgáló lépésekről tárgyaltak volna.¹¹⁷ A bizottság munkáját a kormánypártok 2020. november 15-én óta bojkottálják, ahogy erről előző jelentésünkben is beszámoltunk.

A kormánypártok nem jelentek meg azon a rendkívüli parlamenti ülésen sem, melyet az ellenzéki képviselők kezdeményezésére hívtak össze 2021. február 1-re.¹¹⁸ Az ellenzék az ülés összehívásának kezdeményezésekor bejelentette, hogy vizsgálóbizottságokat kíván létrehozni a járványkezelés és a kormány gazdaságvédelmi intézkedései vizsgálatára.¹¹⁹ Ezután parlamenti kereteken kívül működő formában hozta létre a hat ellenzéki párt a vizsgálóbizottságot, mely február 12-én megkezdte működését. Kövér László házelnök annak ellenére, hogy a bizottság a jogszabályokkal összhangban járt el, szükségesnek látta kifejezni, hogy a bizottságnak nincsenek parlamenti jogosítványai, az egy "jogalap

---

¹¹⁶ <https://magyar kozlony.hu/dokumentumok/28c8fa79774dad86dc190b98f495bf97bd449920/megtekintes>
<https://telex.hu/gazdasag/2021/01/30/magyar-kozlony-vendeglatas-bezaras-szigoritas>

¹¹⁷ https://nepszava.hu/3102866_megint-nem-mentek-el-a-fideszesek-a-nepjoleti-bizottsag-ulesere

¹¹⁸ <https://telex.hu/belfold/2021/02/01/parlamenti-kozvetites-rendkivuli-ules>

¹¹⁹ <https://telex.hu/belfold/2021/01/26/ellenzek-sajtotajekoztato-parlamenti-vizsgalobizottsag-torvenyjavaslat-klubradio>
<https://telex.hu/belfold/2021/02/01/ellenzeki-partok-sajtotajekoztato>

nélkül működő látszatbizottság”, ami alkalmas lehet a közvélemény megtévesztésére; továbbá azt is jelezte, hogy nem használhatják az országgyűlési vizsgálóbizottság megnevezést.¹²⁰

A rendkívüli parlamenti ülésről való kormánypárti távolmaradás különösen a korábban már ismertetett zavaros és ellentmondásos kormányzati kommunikáció, az információszabadság aláásása, továbbá a különleges jogrendi jogalkotás minimális egyeztetést is nélkülöző jellege tükrében nyeri el jelentőségét. A kormány ellenőrzésének egyik legfontosabb eszköze, a parlamenti számonkérhetőség így teljesen kiüresedett.

VI. Egyetemek privatizációja

Az egyetemek privatizációja még 2019-ben indult el a Budapesti Corvinus Egyetem modellváltásával,¹²¹ majd 2020 folyamán további kilenc egyetem (a Miskolci Egyetem, a győri Széchenyi István Egyetem, a Soproni Egyetem, a kecskeméti Neumann János Egyetem, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, a Színház- és Filmművészeti Egyetem, valamint december folyamán a veszprémi Pannon Egyetem és a gödöllői székhelyű Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem) került az állam által alapított közérdekű vagyonkezelő alapítványok fenntartásába. A modellváltással kapcsolatos problémákra élesen rávilágított a Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) esete, amit a második Korrupciófigyelő jelentésben is elemeztünk. Ahogy azt bemutattuk, a tiltakozásokat – melyeknek végül csak a 2020. novemberi járványügyi intézkedések vetettek véget – az SZFE új vezetése már ősszel is a legkülönbözőbb módokon igyekezett akadályozni és ellehetetleníteni, köztük a tiltakozó hallgatók félévének érvénytelenítésével is, többek közt arra hivatkozva, hogy az egyetemen zajlott oktatás nem volt dokumentálva a Neptun-rendszerben, ami meglehetősen visszas annak fényében, hogy számos oktatót épp az új vezetés zárt ki a Neptunból. A hallgatókat megillető szociális és egyéb juttatásokat is csak jelentős késéssel utalták át,¹²² egy, az egyetemen csaknem három éve dolgozó, a tiltakozásban résztvevő oktatót pedig “próbaidőre” hivatkozva bocsátottak el érdemi indoklás nélkül.

---

¹²⁰ <https://24.hu/belfold/2021/02/23/szabo-timea-kover-laszlo-megfenyegette-a-covid-2021-vizsgalobizottsagot/>

¹²¹ <https://www.valaszonline.hu/2021/01/28/amig-on-a-jarvanyra-figyelt-a-ner-bevette-az-orszagot-leltar-a-hazavitt-strategiai-agazatokrol/>

¹²² <https://merce.hu/2020/12/21/a-hvg-erdeklodese-utan-utaltak-at-a-szocialis-tamogatast-az-szfe-hallgatoinak/>

A Fővárosi Törvényszék 2020. december 18-án ideiglenes intézkedésében azonnal jogvédelmet biztosított a hallgatók számára azzal, hogy kimondta: a „félév elvesztése visszafordíthatatlan károkat jelentene a hallgatók számára, és az ebből eredő jogsérelmek pernyertesség esetén sem lennének hatékonyan reparálhatók; az Alaptörvényben foglalt oktatáshoz való jogait pedig teljes mértékben csorbítja a fenntartói rendelkezés”¹²³. Ennek kapcsán az Egyetem új vezetése is kénytelen volt elismerni azt, hogy a tiltakozások dacára valóban oktatás zajlott az egyetemen¹²⁴. 2020. február végén a Törvényszék az Alkotmánybíróság elé utalta a modellváltásról szóló törvényi rendelkezéseket,¹²⁵ amelynek így soron kívül, de legfeljebb 90 napon belül döntenie kell a kérdésben.

Február elejéig azonban közel harminc oktató mondott fel az egyetemen és a hallgatók mintegy 20%-a passzívtá vált a félévét. Január folyamán tiltakozó oktatók és hallgatók létrehozták a Freeszfe Egyesületet, amelynek célja, hogy a régi SZFE szellemiségét továbbvigyék egy alkotóműhelyben, azaz, hogy létrehozzanak egyfajta árnyék-felsőoktatási intézményt. Az Egyesület – pályázati eljárás során – egy épülethez is hozzájutott az ellenzéki vezetésű VII. kerületben, azonban erről később lemondtak, amikor világossá vált, hogy az épület eredetileg egy (állami fenntartású) zeneiskola számára újjátta fel az önkormányzat. Mindeközben az SZFE új vezetése bejelentette, hogy az oktatást új helyszíneken fogják folytatni, és bezárták a több mint hatvan éve az Egyetem játszóhelyeként működő Ódry Színpadot. Szerepét a jövőben az Uránia Filmszínház töltené be (ugyanakkor ennek jogi és technikai megvalósíthatósága is kérdéses). A megüresedett oktatói helyekre többek között olyan személyek is érkeztek, akik vállaltan kormánypárti kötődésűek, köztük olyanok, akik korábban az MTVA-nál vagy a HírTV-nél töltötték be pozícióikat.

Az SZFE tiltakozáshulláma részben az egyeztetések során tett konkrét ígérek megszegésével magyarázható, részben pedig személyes okokkal. Az SZFE-n a modellváltás szükségességét a hatékonysági szempontok mellett a szakmai és ideológiai megújulás szükségességével is indokolta az újonnan felállt kuratórium, az intézményben zajló munkát, valamint az oktatókat és hallgatókat becsmérlő nyilatkozatok pedig nyilvánvalóan hozzájárultak a helyzet eskzalációjához. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy a többi érintett felsőoktatási intézmény esetén nem láthatunk hasonlóan kiterjedt és erős oktatói és hallgatói ellenállást annak ellenére sem, hogy számos egyetemen egyértelmű politikai kinevezettek (például miniszterek) is helyet kaphattak az új vezetésben – igaz, ők szakmai szempontból

---

¹²³ <https://magyarnarancs.hu/belpol/azonnali-jogvedelemt-rendelt-el-a-birosag-az-szfe-s-diakoknak-234579>

¹²⁴ https://hvg.hu/kultura/20210118_SZFE_107_tanar_kozlemeney

¹²⁵ a felsőoktatási törvény 94.§ (6) bekezdése, valamint az SZFE-törvény.

véltetően kisebb motivációval, Vidnyánszky Attilánál jellemzően kevésbé konfrontatív stílusban foglalták el pozíciójukat.

Ugyanakkor az SZFE-n zajló, a hazai és a nemzetközi közvélemény figyelmét is felkeltő ellenállás arra készthette a kormányt, hogy a modellváltást újfajta (kommunikációs) keretben valósítsák meg. Januárban ugyanis megkezdődött több nagyobb vidéki (a Szegedi, a Pécsi, valamint a Debreceni Tudományegyetem), illetve a budapesti Semmelweis Egyetemek közérdekű alapítvány alá szervezése. Ezúttal az érintettek valóban nem törvényjavaslatból tudták meg, hogy mi fog történni, az egyeztetés az Innovációs és Technológiai Minisztérium felől indult, olyannyira, hogy a híradások szerint a vidéki egyetemek vezetőit még januárban hívták be a minisztériumba egy beszélgetésre, ahol lényegében ultimátumszerűen a tudomásukra hozták, hogy milyen előnyökkel járhat számukra a modellváltás, és milyen hátrányokkal kell szembesülniük, ha nem élnek a lehetőséggel. A beszélgetésen beszámoló szerint az is elhangzott, hogy a vidéki egyetemek esetében a modellváltás az egyetlen módja annak, hogy megtarthassák a klinikáikat, illetve az orvostudományi kart.

Annak ellenére, hogy elméletileg az egyetemi oktatás magánosítása lenne a modellváltás célja, a minisztérium az eddigiekhez képest több állami forrást, sőt, egy esetleges béremeléshez pótlólagos keretet is ígért a modellváltó egyetemeknek – igaz, a dolgozókat közalkalmazotti státuszuk elvétele kiszolgáltatottabb helyzetbe hozza. Annyiban is felemás volna a magánosítás, hogy az újonnan átszervezésre került egyetemekhez az eddig is általuk használt épületeken kívül nem jutna új tőke, amiből többé-kevésbé szabadon gazdálkodhatnának¹²⁶, hanem akárcsak az állami egyetemek, a feladataik finanszírozásával kapcsolatban részesülhetnek költségvetési pénzekből. Kivétel volt a Corvinus Egyetem és a Mathias Corvinus Collegium esete – sőt, utóbbi folyamatosan részesül további ingyenes vagyonszármazásokban¹²⁷ azóta is. Fontos, hogy a felsőoktatási törvény decemberi módosítása értelmében ezekkel az újonnan megígért összegekkel már nem maguk az egyetemek, hanem a fenntartó alapítványok fognak rendelkezni.¹²⁸ A modellváltás azonban az új forogatókönyv alapján már egész máshogy zajlott: bár informálisan egyértelműen a minisztérium kezdeményezte az alapítványi fenntartásba vételt, hivatalosan

---

¹²⁶ <https://hang.hu/belfold/2020/12/25/100-milliardot-kapott-a-mathias-corvinus-collegium/>

¹²⁷ <https://444.hu/2020/12/25/a-reszvenypakett-es-ingatlanok-utan-most-szazmilliard-forint-keszpenzzel-tomtek-ki-mathias-corvinus-collegium-alapitvanyat>

¹²⁸ <https://jelen.media/kozelet/teljesen-atalakitjak-felsooktatasi-finanszirozast-az-szfe-n-minden-penz-vidnyanszkyhoz-kerul-1034>

az egyetemek szenátusának kell határozatot hoznia arról, hogy kérvényezik a modellváltást.¹²⁹ Ennek a megoldásnak az a célja, hogy így – elméletileg – nem illetheti a kormányt kritika, amiért megsérti az egyetemi autonómiát, és erőből tolja át a modellváltást az egyetemeken, hiszen azt formailag valóban az Egyetem kérvényezi, ugyanakkor tény, hogy a források megvonásának kilátásba helyezésével lényegében megsarolták¹³⁰ a felsőoktatási intézményeket.

A szenátusi szavazások a fentiek miatt nem is mentek végbe mindenhol zökkenőmentesen: a Szegedi Tudományegyetemen például a szenátoroknak úgy kellett szavazniuk, hogy nem volt egyértelmű, miről szavaznak, a Pécsi Tudományegyetemen pedig egyszer el is kellett halasztani a szavazást amiatt,¹³¹ hogy az intézmény nem kapott garanciákat arra, hogy megtarthatják az orvosi kart.

A Kormány számára láthatóan prioritás a felsőoktatási rendszer mielőbbi átalakítása: egyrészt a digitális oktatás bevezetése miatt jóval visszafogottabb az egyetemi, hallgatói közösségi élet, és a korlátozások (pl. általános gyülekezési tilalom) miatt is jóval kisebb az esély bármilyen átfogó tiltakozás megszervezésére, lényegében ellenállás nélkül el lehet fogadni a változásokat, másrészt megkezdődött az EU 2021-2027-es költségvetési ciklusa, amellyel kapcsolatban a vezető kormánypárt kiemelt célja, hogy a lehető legtöbb kutatás-fejlesztési forrást hívjon le még a költségvetési ciklus elején. Fontos emlékeztetni arra, hogy ezekkel a potenciális összegekkel már a kormányzati politikusokat és a kormánnyal szimpatizáló szereplőket magukban foglaló kuratóriumok fognak tudni rendelkezni, a fenntartó alapítványok vagyongazdálkodására pedig nem terjednek ki a közpénzekkel kapcsolatos elvárások, összhangban az Alaptörvény 2020. év végi módosításával.

Éppen ezért is történhetett, hogy január óta még dinamikusabban folytatódott az egyetemek modellváltása: időközben a Dunaújvárosi Egyetem, a Budapesti Gazdasági Egyetem és az Óbudai Egyetem is kezdeményezte az alapítványi fenntartásba vételt.¹³²

---

¹²⁹ <https://telex.hu/belfold/2021/01/19/a-rektoroknak-a-miniszteriumban-mondtak-meg-mi-legyen-a-kerelmukben>

¹³⁰

https://hvg.hu/elet/20210205_OH_Az_otvenes_eveket_idezo_modszerekkel_zajlottak_az_egyetemi_modellvaltasok

¹³¹ <https://24.hu/kultura/2021/01/27/pecsi-tudomanyegyetem-modellvaltas-plenum/>

¹³² https://hvg.hu/gazdasag/20210223_modellvaltas_egyetem_mte_bme_nke

VII. Közbeszerzésekre, beszerzésekre vonatkozó szabályozás

Általánosságban továbbra sem csökkent érdemben a közbeszerzések körüli titkolózás.¹³³ A közbeszerzési kötelezettség alól kivont beszerzések az EU figyelmét is kivívták: a magyar szabályozás ugyanis a tömeges bevándorlás okozta vészhelyzetre hivatkozva gyakorlatilag bármilyen, menekültkérdéssel kapcsolatos beszerzést kivon a közbeszerzési törvények hatálya alól. Ennek kapcsán az EU 2020 decemberében kötelezettségszegési eljárást indított Magyarország ellen.¹³⁴

Szintén nagy visszhangot kapott a sajtóban a Reuters birtokába került levél,¹³⁵ amelyben az EU érdemi intézkedéseket követelt a versenykorlátozó közbeszerzések visszaszorításával kapcsolatban, és amely kimondta, hogy épp a közbeszerzési verseny hiánya járulhatott hozzá ahhoz, hogy Magyarországnak 2019-ben rekord összegű korrekciót kellett végrehajtania a Strukturális Alapokból¹³⁶. Gulyás Gergely a Kormány sajtótájékoztatóján tagadta a levél létezését, ugyanakkor tény, hogy januárban – előzetes egyeztetések nélkül, a közbeszerzési szakma meglepetésére – a Kormány több közbeszerzési tárgyú rendeletet módosított. Az egyik ilyen rendelet szigorította az alkalmasságra és a kizárásra vonatkozó részletszabályokat, a másik viszont egy meglehetősen tág ajánlatkérői kör számára lényegében kötelezővé teszi, hogy közbeszerzéseikhez olyan felelős akkreditált közbeszerzési tanácsadót vegyen igénybe, akik a Kormánnyal – egy később kiírandó közbeszerzés során – keretszerződést kötnek.¹³⁷

Elemzők szerint az intézkedés ugyan korlátozhatja a közbeszerzési tanácsadók piacát, viszont hozzájárulhat a közbeszerzési eljárások sztenderdizálásához, és végső soron ez visszaszoríthatja a szabálytalanságokat. Egy 2020. február 5-i Kormányhatározat pedig egészen részletes vállalásokat

---

¹³³ <https://444.hu/2021/02/18/mar-azt-sem-arulja-el-a-kormany-hogy-hany-lelegettetogep-van-raktaron-a-tavaly-vasarolt-16-ezer-darabbol> https://hvg.hu/itthon/20201230_versenyztetes_lelegettetogep_veszelyhelyzet

¹³⁴ <https://444.hu/2020/12/04/ujabb-koteleztsegszegesi-eljaras-indult-magyarorszag-ellen>

¹³⁵ <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20210208/kiszivargott-nagy-valtoztatásokat-kenyszerit-ki-brusszel-a-magyar-kormanytol-a-kozbeszerzesek-teren-468860>;

¹³⁶ <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20210208/kiszivargott-nagy-valtoztatásokat-kenyszerit-ki-brusszel-a-magyar-kormanytol-a-kozbeszerzesek-teren-468860>

¹³⁷ <https://444.hu/2021/02/05/a-kormany-azonnali-hatallyal-atalakitotta-a-kozbeszerzesi-szakertoi-piacot>

tartalmaz a közbeszerzési rendszer átalakítására, többek között annak érdekében, hogy kevesebb legyen az egyajánlatos eljárás, illetve csökkenjen a versenykorlátozó megállapodások száma a közbeszerzésekben. Ha nem is érkezett levél a Bizottságtól a Kormány felé, ezek a vállalt célkitűzések mindenesetre egybeesnek az Európai Unió legutóbbi szemeszterének országajánlásaival. Ez azért fontos mert a következő uniós ciklushoz tartozó helyreállítási alap lehívásának az az egyik feltétele, hogy az adott tagállam kiemelten foglalkozzon az országjelentésben meghatározott problémákkal, nagyon is valószínű, hogy ennek kapcsán döntöttek épp most a közbeszerzési rendszer reformjáról.¹³⁸ A jövőre nézve sajnos példaértékű lehet az Alkotmánybíróság januári döntése is, amelyben alkotmányosnak ítélték meg, hogy a paksi beruházásról szóló törvény lényegében minden dokumentumot 30 évre titkosított.¹³⁹ Különösen aggasztó ez a fejlemény, ha figyelembe vesszük az elmúlt időszak nagyberuházásainak (pl. a Budapest-Belgrád vasúti fejlesztésnek) a hasonló rendelkezéseit.

VIII. A politikai elit integritása

Februárban egy újabb ügyben függesztették fel Simonka György országgyűlési képviselő mentelmi jogát, miután a már folyamatban levő büntetőeljárásában egy másik gyanúsítottat próbált meg arra rávenni, hogy ne tegyen vallomást. Az eset érdekessége, hogy Simonka hosszú levelet írt a mentelmi bizottságnak, amelyben többek között azzal próbálta a kormánypárti szavazatokat megnyerni, hogy letartóztatása esetén a kormánypárt elveszíti kétharmados többségét. Az Országgyűlés ugyanakkor – a parlamenti hagyományoknak megfelelően – felfüggesztette a mentelmi jogát.¹⁴⁰

Az elmúlt hónapokban több magas rangú kormánypárti politikus és családja vagyonszerzésével kapcsolatban merültek fel etikai aggályok. Egy önkormányzati portálra kikerült szerződés azt tanúsította, hogy Rogán Antal új felesége illetve annak családja óriási, több mint egy milliárd forint értékű földvásárlásra készül. A nyilvánosságra került szerződésből az is kiderült, hogy az ügylet fő finanszírozója a Budapest Bank, amely állami tulajdonból nem sokkal korábban került át Mészáros Lőrinc érdekeltségi körébe, és amelynek egyik vezetője nem más, mint Rogán Antal volt helyettese és szomszédja. A bank szokatlanul alacsony, mindössze 5%-os önrészt követelt meg az ügylethez. Később

---

¹³⁸ <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20210209/megtudtuk-a-magyaroknak-szant-brusszeli-anyag-hatteret-nagyon-furcsa-a-helyzet-de-van-mogotte-magyarazat-469052>,

¹³⁹ https://nepszava.hu/3106362_nem-zavarja-az-ab-t-a-30-eves-paksi-titkositas

¹⁴⁰ https://hvg.hu/gazdasag/20210223_simonka_gyorgy_mentelmi_jog_felfuggesztese

az illetékes kormányhivatal formai okokra hivatkozva megsemmisítette a szerződést – sajtóértesülések szerint maga a miniszterelnök állította le a földvásárlási folyamatot.¹⁴¹

Hasonló – bár jóval kisebb volumenű – ingatlanbotrányba keveredett Varga Judit igazságügyi miniszter is. Miközben szintén kirívóan alacsony önrész mellett, banki hitelből vásárolt budapesti lakást, kiderült, hogy korábban egy Balaton melletti, nyaralónak használt házra felvették az otthoneremtési támogatást. A CSOK-támogatás és a hitel felvételének a feltétele, hogy az ilyen támogatással vásárolt ingatlanban kell életvitelszerűen élni – miközben Varga Judit és családja nyaralóként használta az ingatlant. A miniszter szerint amikor a CSOK-ot igényelték, még úgy tervezték, hogy a Balaton-felvidéken fognak letelepedni.

---

¹⁴¹ <https://telex.hu/gazdasag/2021/02/19/rogan-obrusanszki-foldvasarlas-szerzodes-elkaszalas-kormanyhivatal-formai-okok>